

OTROŠKI SMEH ZOPET POLNI
PROSTORE OTROŠKEGA VRTCATUDI BLOŠKI ODPADKI V
RECIKLIRANJEV MLADOSTI SO SOLZE BREZ BOLEČIN,
V STAROSTI BLOČINE BREZ SOLZBLOČANI V SVETU: KOMNARJEV
DRAGO S STUDENEGA

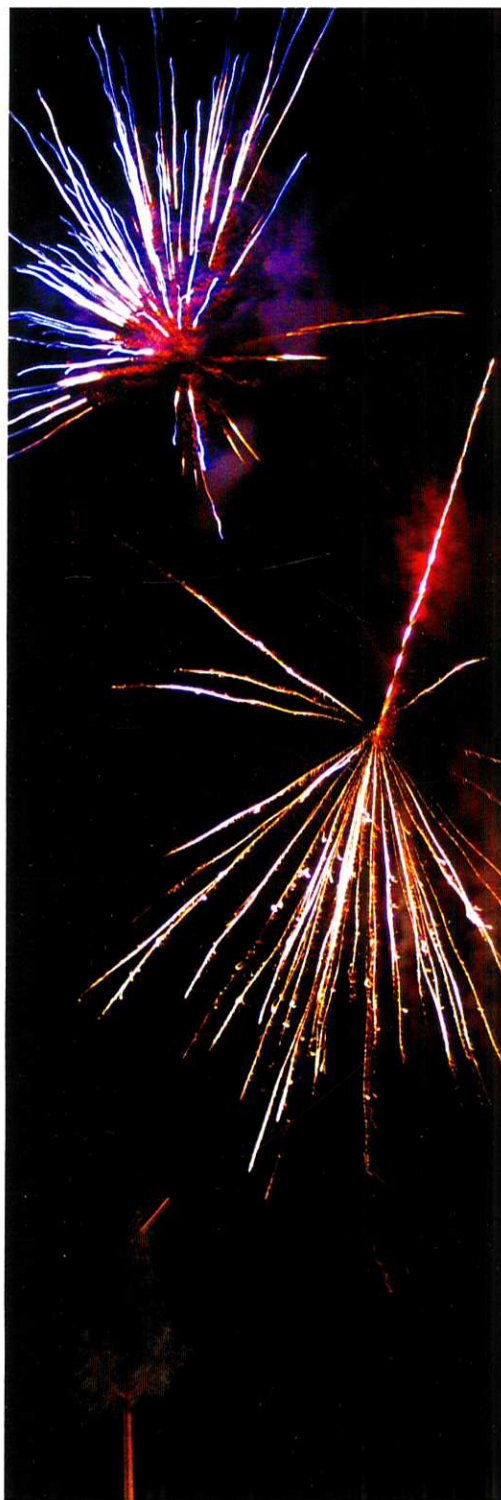
Bloški korak

glasilo občine Bloke

junij 2004

letnik 5 | številka 3

cena: brezplačno | 500 SIT | \$ 4

(Foto Simon Korenjak)

Bralcem Bloškega koraka voščimo za dan državnosti!

Evropa zdaj

Jože Doles

Razdrobljena Evropa je že pred mnogimi leti ugotovila, da posamezne države gospodarsko ne morejo slediti mnogo večji in razvitejši Ameriki. Prav želje po večji gospodarski moči, zaščiti tržišča in hitrejšem razvoju so bili osnovni motivi za začetek združevanja evropskih držav v evropsko skupnost. Slovenci smo ujeti v bivši državi skupaj z ostalimi jugoslovanskimi narodi lahko le opazovali dogajanja okrog nas, ne da bi na nadaljnji razvoj lahko tudi sami kaj vplivali.

Po osamosvojitvi leta 1991 je slovenski narod želel stare povezave nadomestiti z novimi. Le 13 let smo potrebovali, da smo vstopili v novo povezavo z ostalimi evropskimi državami. Ta dogodek je po mojem eden izmed največjih uspehov slovenske politike.

1. maj letos je tako za nas trenutek, ko smo postali enakopraven član velike družine evropskih narodov. Med Slovenci je bil napovedan dan vstopa trenutek velikih pričakovanj, mogoče smo pričakovali celo preveč. Po veličastnih ognjemetih in odmevnih proslavah se naslednji dan ni v ničemer razlikoval od prejšnjega. Nekaj podražitev v naslednjih dneh nas je opozorilo, da smo sedaj pa zares v Evropi.

Evropska skupnost, ki združuje že 25 držav s stare celine, pa za nove in stare članice pomeni prihodnost novih priložnosti, pa tudi nevarnosti. Slovenija je z vstopom v evropsko skupnost postala del velikega globalnega Evropskega trga, kjer je vsem prebivalcem omogočen prost pretok blaga, ljudi, denarja ... Zavedati pa se moramo, da so se meje odprle v obe smeri, tako bomo lažje prodajali, našim konkurentom pa bo v nasprotni smeri odprto slovensko tržišče.

In prav tu preti nevarnost. Globalizacijski procesi mnogokrat potekajo drugače, kot si mi želimo. Zaradi nizke finančne sposobnosti pa se bomo v Sloveniji le težko upirali prevzemom dobrih podjetij, selitvi proizvodnje v države s

cenejšim delom itd.

In kako se bomo v novih razmerah znašli Bločani?

Na gospodarskem področju podjetji Novolit in Kovinoplastika Lož z optimizmom zreta v prihodnost. Obe podjetji proizvajata izdelke, ki so zanimivi za širši evropski trg. Verjamem, da bodo s pravimi odločitvami v vodstvih obeh podjetij ohranili dobre tržne pozicije tudi v bodoče. Na Bloke bo namreč zelo težko privabiti nove investitorje, zato je obstoj in nadaljnji razvoj obstoječih podjetij še toliko bolj pomemben.

Velike rezerve vidim na področju turizma. Neokrnjena narava in druge naravne lepote na Blokah so dobrine, ki povprečnemu Evropejcu veliko pomenijo. Seveda pa so samo naravne danosti premalo. Zgraditi bo potrebno celovito turistično ponudbo, zato pa je potreben čas in denar, predvsem pa potrebujemo ljudi, ki turizem razumejo in vanj verjamejo.

Za ohranitev in vzdrževanje naravnih pogojev pa bi Bločani morali ohraniti tudi kmetovanje. Na skopi bloški zemlji bo ekonomsko sicer težko preživeti. Lepe možnosti pa vidim v kmetovanju, ki bo usmerjeno kot dopolnilna dejavnost turizma. Na ta način bi lahko doma pridelane kmetijske pridelke prodali po bistveno višjih cenah, kot jih sicer prodaja evropski kmet.

Vse več Bločanov pa se bo odločalo tudi za vsakodnevno delo v večjih gospodarskih centrih.

Relativno majhna oddaljenost od Ljubljane, urejena infrastruktura in neokrnjena narava bodo za številne zadosten motiv, da ostanejo ali se celo priselijo na Bloke.

Da se ne bi zgubili v tej veliki družini evropskih narodov, pa bomo še bolj kot do sedaj morali negovati vrednote naše kulturne dediščine. Bločani imamo kaj pokazati. Ponosni smo lahko na bloškega smučarja in na Martina Krpana. Vsekakor je od nas samih odvisno, kako bomo živeli in preživeli v združenji Evropi. Ostanimo torej ponosni Bločani – srečno Evropa!

Ob otvoritvi vrtca Nova vas

Otroški smeh zopet polni prostore vrtca

VRTEC. OTROŠKE FANTAZIJE POLNIJO VSE ŠTIRI KOTE PROSTORA, POLNEGA SMEHA, IGRAČ IN SPOMINOV. GOTOVO MARSIKOGA NA VRTEC VEŽEJO LEPI SPOMINI. RAZNOVRSTNE KOCKE, MAJHNI PLASTIČNI AVTOMOBILČKI V PODOBI JUGOTA IN STOENKE, IGRE NA PESKOVNIKU TER BLEDO-ZELENI LEŽALNIKI ... V NABIRALNIKIH NAS JE PRIČAKALO LIČNO VABILO. ZGODILO SE JE. BLOKE SO DOBILE ČISTO NOV VRTEC.

Od prvega vrtca, ustanovljenega leta 1976 na pobudo takratnega ravnatelja osnovne šole Jan-eza Praprotnika, pa do danes se je menjalo kar nekaj lokacij, zaposlenih ljudi in navsezadnje tudi otrok. V začetku je bil vrtec v prazni garsonjeri v učiteljskem bloku. Po zaposlitvi dveh nekvalificiranih vzgojiteljic se je kmalu zatem v vrtcu zaposlila prva kvalificirana pedagoška delavka Ivica Šega, ki v varstvu otrok vztraja še danes. Prostori so se leta 1981 preselili v Drobničovo hišo v Novi vasi. Vrtec je bil nato priključen vzgojno-varstveni organizaciji s sedežem v Cerknici. Že naslednje leto pa je vrtec dobil nove prostore, v katerih je domoval do danes. Skozi vse te viharne čase so otroško varstvo na Blokah pestili razni problemi. Neustrezni prostori, pomanjkanje sredstev, prostora. Kljub vsem tem porodnim krčem pa je le vztrajno delo, požrtvovalnost, odgovornost in sreča ob smehu otrok ohranilo bloški vrtec do danes.

Prireditve ob otvoritvi vrtca se je zaradi dežja dogajala v športni dvorani osnovne šole Nova vas. Znotraj le-te nas je pričakala bogata scena, polna živih barv in otroških motivov. Najbolj

pa je izstopal velikanski slinček – rdeča nit prireditve. Potrebno je pohvaliti celotno zasnovo prireditve, brezhiben potek in svež pristop, ki je kar nekoliko nenavaden za Bloke. Veliko truda gre pripisati mojstru čopiča Božidarju Strmanu – Mišu. Poleg izvirnega logotipa vrtca, ideje za slinček, postavitve scene je kriv tudi za oblikovanje biltena, ki je izšel prav za to priložnost.

Domiselna koreografija je otvorila začetek programa. Nastopili so otroci ter zaigrali prizor iz zgodbe o Malem princu. Učiteljica slovenskega jezika Jerneja Kovšca je v uvodu pozdravila vse zbrane ter jih nagovorila s pesmijo Ivana Čampe: O Blokah.

Nato je nastopil prvi govornik Jože Doles, župan občine Bloke. Ob otvoritvi vrtca je v svojem govoru poudaril, da je gospodarski razvoj nujen za prihodnost nekega kraja, hkrati pa zaposlenost staršev onemogoča skrb za otroke tisti čas, ko so v službi.

Prav tako so z novim vrtcem izboljšani življenjski pogoji na Blokah. Najpomembnejše pa je, da se bodo v prenovljenih prostorih vrtca dobro

Novi vrtec krasi tudi igralna hišica

počutili naši najmlajši ter vsi ostali, ki skrbijo za organizacijo in izvedbo dela v njem. Otroci bodo z novim vrtcem pridobili najboljše pogoje za bivanje in osebni razvoj. Župan se je na koncu zahvalil vsem podjetjem, družbam in posameznikom, ki so kakorkoli prispevali, da je vrtec tak, kot je danes. Po koncu ogleda vrtca je povabil še na ogled novih prostorov občine, katerih izgradnja in prenova sta potekali vzporedno z obnovo vrtca.

Ravnateljica osnovne šole Milena Mišič nas je nato na kratko povedla skozi začetke in premagovanje ovir na težavni poti otroškega varstva na Blokah. Navedla je, da si otroci zaslužijo vso našo pozornost in zaradi tega je veselje ob odpiranju vrat novega, prostornega, lepega vrtca nepopisno. Tudi lep prostor skupaj z ljudmi ponuja otrokom priložnost za razvoj vseh skritih energij v njih. Njihova vedrina, vznemirjenje, prijateljstvo, ljubezen in smeh pa bodo z novim vrtcem še polnejši. Zaželela nam je, da bi se nekaj otroškega ohranilo v vsakem izmed nas.

Zahvalila pa se je tudi občini z gospodom Dolešom na čelu, ki je imela vedno posluh za vse stiske in želje v zvezi z vrtcem in varstvom otrok.

Nastopili so tudi zbori in sicer dva otroška in mladinski – vsi trije pod vodstvom Irene Cundrič. Zapeli so nekaj pesmi, ki so vsakega poslušalca spomnile na otroške dni. Na koncu so nastopili še najmlajši – bodoči obiskovalci novega vrtca. Vodili sta jih Ivica Šega in Martina Korošec. Otroci so zapeli (nekaj pesmi je bilo celo z »gradbeno« tematiko) in zaplesali. Na njihovih obrazih je bilo neizmerno veselje, ko so med plesom padali po tleh. Smeh se je razlil tudi na obrazih gledalcev. Na koncu se je poslovil še Mali princ ter nas povabil na ogled vrtca.

Zunaj se je ta čas že malo zvedrilo. Ko so se ljudje zbrali zunaj pred vhodom v vrtec, so Mali princ, ravnateljica in župan prerezali trak in tako otvorili novi vrtec.

Sedaj ima vrtec prostora za dve kombinirani

Nastop vrtničkarjev na odru je izvalil nasmeh na obraze gledalcev

Povedali so ...

MAJA IN MARJAN, STARŠI

Novi vrtec je zelo dobrodošla pridobitev. Novi prostori so zelo funkcionalni, dobro opremljeni, posebej igralna hiška je super za otroke. Večji vrtec je bil nujen, saj je bila prej dolga čakalna doba za varstvo otrok zaradi premajhnih prostorov. Če nimaš nekoga, da bi pazil na tvoje otroke, je vrtec nujno potreben.

NAL, VRTIČKAR

Vrtec je boljši kot prej – zdaj ima fine igrače, lepe prostore ... Ko smo nastopali na odru, je bilo smešno – drugi otroci so padali, samo jaz pa nisem.

JOŽE, OBISKOVALEC

Še jaz bi šel v tak vrtec, če bi se katera hotela ukvarjati z mano. (smeh) Zdaj je internet, včasih je bilo pa več otrok.

ANTON ZAKRAJŠEK, ŽUPAN OBČINE VELIKE LAŠČE

Mislim, da je potrebno vlagati v otroke, čeprav se v današnjih časih, ki so pogojeni z visokimi standardi, vse preveč razvaja otroke. Otroke bi morali naučiti več samostojnosti. Novi vrtec je zagotovo lepa pridobitev – tako za ljudi kot za občino. Prav je, da se kraj razvija in gre tako naprej. Vem pa, da je vrtec velika investicija – tudi mi smo namreč pred kratkim odprli nov vrtec.

JERNEJA KOVŠCA, UČITELJICA

Za program prireditve ob otvoritvi vrtca smo iskali nek pravičljivi lik, ki bi povezal svet odraslih s svetom otrok. Odločili smo se za Malega princa. V vlogi letga se je odlično znašla Eva Modic. Sam potek prireditve in njen program pa sva pripravili skupaj z učiteljico Grozdano Gornik.

MILENA MIŠIČ, RAVNATELJICA

Škoda je, ker prireditve ob otvoritvi vrtca ni obiskalo več ljudi – povabili smo jih veliko, tudi z Ministrstva za šolstvo, znanost in šport in z Zavoda za šolstvo. Malo nam je ponagajalo tudi vreme.

Vrtec je zelo pomemben, saj je struktura mladih družin taka, da so starši zaposleni skoraj cel dan. Zaradi tega se več družin odloča za varstvo otrok v vrtcu, pomoč starih staršev pa pride prav v popoldanskem času. V novem vrtcu je sedaj prostora za vse.

Ja, to bi bil pravi vrtec, če bi bila še otrok!

skupini otrok, moderno kuhinjo, nove sanitarije, garderobo, prostor za vzgojiteljice ter za govorilne ure in povezavo z malo šolsko telovadnico, ki bo sedaj služila tudi kot igralnica. Posodobili so tudi kletne prostore – sedaj bo tam pralnica in sušilnica ter prostor za shrambo igral. Po ogledu pa je sledila še pogostitev ter čas za neformalen pogovor.

Prenovljeni vrtec na Blokah je več kot dobrodošla sprememba. Zagotovo bo prinesel vse tisto, kar dobrega želimo najmlajšim. Zaključimo lahko z besedami ravnateljice Milene Mišič: »Otrokom ponudimo otroštvo, tega so vredni.«

Tadej Pavlič

Župan Jože Doles, ravnateljica Milena Mišič in Mali princ (Eva Modic) so otvorili vrtec

Da bomo bolje kmetovali

GNOJILNI NAČRTI

Iz izpostave svetovalne službe Cerknica so nam poslali dopis, ki nudi kmetijskim gospodarstvom analizo zemlje z gnojilnim načrtom. Vsekakor je tak gnojilni načrt zelo koristen napotek za kmetovanje. Za vse tiste, ki kmetujejo po katerem koli SKOP programu, pa je obvezen. Prijave zbira kmetijska svetovalna služba tel. 709 70 40. Pri njih dobite tudi vse nadaljnje informacije.

Kmetijska svetovalna služba Cerknica

TUDI OBČINA POSPEŠUJE KMETIJSTVO

V odloku o občinskem proračunu občine Bloke so predvidena tudi finančna sredstva za pospeševanje kmetijstva. Iz tega naslova daje občina javni razpis za sofinanciranje naslednjih dejavnosti:

1. Osemenjevanje plemenskih kobil. Višina sofinanciranja je 50%.

2. Medsebojna menjava ali nakup kmetijskih zemljišč. Kmetovalci, ki z nakupom ali menjavo želijo zaokroževati posest, ste upravičeni do 50% stroškov administrativnega postopka.

Zahteve vlagate do 30. 10. 2004 na sedežu Občine Bloke, kjer dobite tudi vse dodatne informacije.

Občina Bloke

Dovoljenje za uporabo lastnih vodnih zajetij

Ministrstvo za okolje je poslalo dopis, v katerem opozarja lastnike lastnih zajetij za pitno vodo ali več lastnikov skupaj, da so si dolžni priskrbeti uporabno dovoljenje. Zakon nalaga vsem, ki se sami oskrbujejo s pitno vodo, da si to dovoljenje pridobijo z vlogo, ki jo vložijo pri Agenciji RS za okolje, Vojkova cesta 1b Ljubljana. Informacije pa lahko pridobite na tel. 478 40 00.

Občina Bloke

Ukinitev Žitne skupnosti Bloke

V petek, 28. maja 2004, se je od številnega članstva Žitne skupnosti, ki je bila ustanovljena in registrirana leta 1980, na predlog g. Ivana Laha zbralo na sestanku enajst preostalih članov. Ugotovili so, da zaradi spremenjenih razmer na Blokah, ta oblika organiziranosti kmetov ni več potrebna. Soglašali so, da je najpametneje

obstoječa osnovna sredstva razprodati ali pokloniti, poravnati morebitne obveznosti in to skupnost ukiniti.

Po tej ugotovitvi in konstruktivni razpravi so bili oblikovani naslednji sklepi:

- Proda se balirka za silažno baliranje. Cena – 1.000.000,00 SIT – kupec: Franc Knavs, Ravne.

- Proda se žitni kombajn »Zmaj«. Cena – 150.000,00 SIT – kupec: Jože Mulc, Fara.

- Strojni skupnosti Studenec se podari sejalnica in boks za podrezovanje parkljev, ta pa je dolžna omogočiti uporabo omenjenih naprav vsem prebivalcem občine Bloke.

- Garaža Žitne skupnosti se podari v trajno last Športnemu društvu Bloke pod pogojem, da jo društvo obnovi in omogoči brezplačno uporabo tudi ostalim društvom občine Bloke.

- Po zaključku likvidacije skupnosti se ves preostanek sredstev, pridobljenih s prodajo strojev, podari Gasilskemu društvu Nova vas in Velike Bloke, vsakemu do ene polovice. Prejemnika sredstev pa se obvežeta, da bodo sredstva porabljeni za nabavo in posodobitev gasilske opreme.

Za realizacijo sklepov seje in izvedbo postopka likvidacije je pooblaščen g. Ivan Lah z Gline, ki bo po zaključku postopka članom podal tudi končno poročilo.

R.P.

Subvencioniranje štipendiranja

Regionalna razvojna agencija Notranjsko-kraške regije daje javni razpis za oddajo vlog gospodarskih in negospodarskih subjektov za subvencioniranje štipendiranja.

Razpis dajemo za študijsko leto 2004/05. Upravičenci iz naslova subvencioniranja lahko pridobijo 50 % sredstev. Drugo polovico morajo zagotavljati sami.

Prijavitelji morajo imeti sedež podjetja v občinah: Bloke, Cerknica, Loška dolina, Pivka in Postojna. Nadalje morajo imeti izkazane kadrovske potrebe in se zavezati, da bodo štipendista po končanem študiju zaposlili. Štipendira se izobraževanje na dodiplomski ravni.

Prijave je potrebno vložiti na obrazcu, ki ga dobite na sedežu RRA Notranjsko-kraške regije. Prijavi je potrebno priložiti tudi dokazila v smislu pravilnika o izvajanju subvencioniranja. Vloge je potrebno oddati do 26. 7. 2004.

Posebna osemčlanska komisija bo opravila izbor. Vloge se bomo obravnavali po vrstnem redu prispetja in upoštevala se bo deficitarnost poklica.

Za vse dodatne informacije kličite na telefon 05/ 721 01 25 ali pa na e-naslov: rra@pivka.si.

*Katja Buda,
RRA Notranjsko-kraške regije, d. o. o.*

Je ukinitve Žitne skupnosti konec ali začetek propadanja bloškega kmetijstva?

Tudi bloški odpadki v recikliranje

ŽE PRED KAKŠNIM MESECEM SO SE PO BLOKAH POJAVILI VKOPANI BETONSKI BLOKI, KI SO VZBUDILI ZANIMANJE PREBIVALCEV, ČEMU JE TO TUKAJ. KMALU NAM JE BILO JASNO, SAJ SO SE NA NJIH POJAVILI KONTEJNERJI, PA NE KAKRŠNIKOLI, PAČ PA ZBIRALNIKI ZA LOČENE ODPADKE. PRAVA NOVOST V OBČINI, SAJ DO SEDAJ LOČENEGA ZBIRANJA V NAŠIH KRAJIH NI BILO. KAKO IN KAJ JE SEDAJ S TEM IN KAJ SE DOGAJA Z ODPADKI, KI SE TAKO ZBIRAJO, SMO SE POGOVARJALI S ČLOVEKOM, KI JE NAJBOLJ ODGOVOREN ZA VSE TO. STOJAN FRANETIČ JE DIREKTOR KOMUNALE CERKNICA, KI OPRAVLJA ODVOZ ODPADKOV TER NJHOVO NADALJNJO PREDELAVO ZA OBČINO CERKNICA, LOŠKA DOLINA IN BLOKE, TER JE Z VESELJEM ODGOVORIL NA VSA VPRAŠANJA V ZVEZI Z NOVIM SISTEMOM POBIRANJA.

Uvodoma mi je gospod Franetič predstavil osnovno problematiko pri delu z odpadki, saj količine le-teh strahovito naraščajo. Z uvedbo umetnih materialov za embalažo postaja ta po naravnem postopku skoraj v celoti nerazgradljiva. Tudi za kurjenje v odprtih ognjiščih ti odpadki niso primerni, saj zahtevajo poseben režim kurjenja. Povrhu vsega pa večina gospodinjstev sploh nima odprtih ognjišč. Vsi, ki se ukvarjamo z odpadki, smo v silni zagati, kam z njimi. Tako je normalno, da so se v svetu razvile tehnologije zbiranja in predelave odpadkov, ki skušajo le-te deloma vračati v industrijo ali pa jih na kakšen drug način koristno uporabiti. Ker pa je ta postopek običajno dražji, kot je njihova korist, pač zakonodajalec predpisuje postopke in njihovo izvajanje.

Direktor Komunale Cerknica Stojan Franetič
Stari sistem pobiranja odpadkov je bil kar funkcionalen, zakaj ste sedaj pričeli uvajati nov sistem ločenega zbiranja odpadkov?

S 1. 1. 2004 je država, glede na Evropske direktive, predpisala nov sistem ločenega zbiranja, se pravi ločevanja odpadkov. Tako smo morali tudi v našem podjetju pripraviti program prehoda na ločeno zbiranje odpadkov. Ponekod so k temu pristopili že pred leti, odvisno od tega, kako so občine ekološko osveščene. Pri nas bo treba osveščenost še dvigniti, predvsem na občinski ravni, da se bo za to namenilo tudi več finančnih sredstev.

Koliko je na Blokah predvidenih otokov za ločeno zbiranje?

Na Blokah je predvidenih 6 zbirnih otokov. Sedaj v prvi fazi bodo postavljeni samo 4 otoki, saj je to število v veliki meri vezano tudi na finančna sredstva občine. Ni pa rečeno, da bo na Blokah samo 6 otokov, saj se bo glede na sodelovanje in odziv prebivalstva to število lahko še povečalo.

Kaj lahko poveste o obliki otokov in kaj se zbira v katerem zabojniku?

Za postavitev in nakup otokov je v vsaki občini zadolžena lokalna uprava, ki ima možnost izbirati med več različnimi oblikami teh otokov. Pri nas so se vse tri občine odločile za najbolj ugodno varianto, za dva 1100-litrska zabojnika zelene barve, eden z rumenim pokrovom za zbiranje plastične in kovinske embalaže, drugi z rdečim pokrovom za zbiranje papirja in kartonske embalaže ter belo-zeleni zvon, ki služi za zbiranje steklene embalaže. Kar še zadeva obliko, je možnih več variant, ponekod so to oblikovali v prav posebne otoke z obzidjem, skratka zelo različno, kakor se pač odloči občina. Povsod je pa potrebno zagotoviti trdno podlago za kontejnerje zaradi lažjega ravnanja z njimi in tudi lažjega odvoza smeti, zato so bili postavljeni tudi betonski bloki, ki so nekaj časa burili domišljijo.

Zakaj je potrebno ločevati odpadke?

Ločevanje odpadkov je stvar na dolgi rok. Kot vsi vemo, je odpadkov čedalje več, ker vsako leto količina odpadkov naraste. Sedanji postopki in tehnologija pa so že tako razviti, da nam omogočajo predelati že skoraj vse frakcije odpadkov od plastike, kovin, papirja in stekla, k čemur smo mi najprej pristopili, do tekstila, lesa in še drugih najrazličnejših vrst odpadkov. Skrajni čas je že, da se nekaj stori za okolje in se zmanjša onesnaževanje. V tem času je velik problem ozonska luknja in z zmanjšanjem deponij ter odpadkov na njih se zmanjša tudi uhajanje toplogrednih plinov, ki nastajajo pri razpadanju in škodujejo ozonu. Seveda ne smemo pozabiti tudi na zastrupljanje podtalnice, ki jo pijemo, zraka in stvari, ki sedaj še ne vplivajo na nas, pač pa bodo čutili posledice naši vnuki. Cilj ločevanja odpadkov in predelava le-teh je, da se ohrani naravo, se zmanjša število črnih odlagališč in zmanjša število in obremenitev deponij.

Kaj se z ločenimi odpadki zgodi potem, ko jih vi že zberete?

Tu v Cerknici ima naše podjetje centralni obrat z ločenimi boksi za posamezne odpadke tako, kot se zbirajo. Steklo pobiramo s posebnim dvigalom za zvonove, papir in plastenke ter kovinsko embalažo pa pobiramo z našim smetarskim vozilom. Če ljudje odpadkov ne ločijo pravilno, jih moramo mi tukaj, to je dodatno delo, kar nam silno poveča stroške. Plastično in kovinsko embalažo, ki se pobira skupaj, se da enostavno ločiti. Ko pa so odpadki ločeni, jih sedaj še brezplačno pobere državni koncesionar Slopac, ki jih potem predela. Sčasoma se bo ta koncesija predelave odpadkov razdelila na več koncesionarjev in vsak od njih bo predeloval določeno frakcijo odpadkov.

Kako boste motivirali in vzpodbujali ljudi, da bi se ločevanje odpadkov prijel?

Najprej moramo čimveč ljudi o tem načinu ločevanja odpadkov informirati in v ta namen smo na Komunalni pripravili zgibanko, v kateri vse lepo razložimo. V veliko pomoč pri tem so tudi najrazličnejši mediji, še posebej osveščanje preko časopisov. Naslednji korak bo sodelovanje s šolami, saj vse, kar se dela sedaj v tej smeri, je zato, da bi imeli otroci lepši jutri, po drugi strani pa so otroci tudi zelo dobri pri osveščanju doma in pri delu doma bi lahko to tudi prakticirali.

Ali so predvidene tudi sankcije, če ljudje odpadkov ne ločijo ali nagrade, če jih?

Kar se tiče nagrad, zaenkrat pri nas tega ni, se pa ponekod izvajajo nekatere stimulatивne akcije na tem področju. Dolgoročno bo treba seveda razmišljati tudi o tem. Kazni so tudi predvidene, vendar za izvajanje politike kaznovanja je potrebno organizirati še inšpekcijsko službo, ki kršitve preveri in vse kontrolira. Predvsem so tu mišljene kazni za črna odlagališča in odmetavanje odpadkov v naravo.

Belo-zeleni zvon je za stekleno embalažo, zabojnik z rdečim pokrovom je za papir in kartonsko embalažo ter zabojnik z rumenim pokrovom za plastično in kovinsko embalažo.
Koliko časa bo potrebno, da se ločevanje odpadkov prime?

To je dolgoročna stvar in ljudje bodo postali bolj osveščeni postopoma. V štirih letih bo sistem pri nas vzpostavljen do konca. Seveda se odpadki delijo v grobem na 13 frakcij, tako da čisto do konca dejansko ne bomo prišli nikoli. Praksa je takšna, da bo za ljudi čez čas sortiranje postalo samoumevno, kot je to že v drugih evropskih državah.

Matej Kljun

Uspešnih petdeset let Kovinoplastike Lož

NA NOTRANJSKEM IN TUDI V LOŠKI DOLINI SO SE LJUDJE NEKOČ PREŽIVLJALI S KMETIJSTVOM, GOZDARSTVOM IN PREDELAVO LESA. KLJUB NERAZUMEVANJU DALJNE IN TUDI BLIŽNJE OKOLICE SE JE ZNANEMU REVOLUCIONARJU IN VIZIONARJU JANEZU HRIBARJU IZ LOŽA PORODILA IDEJA O NOVEM INDUSTRIJSKEM OBRATU. ČUTIL JE, DA BODO SODOBNI MATERIALI, KOT JE KOVINA IN PODOBNO, ZAZNAMOVALI ČAS. S SKLEPOM OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA LOŠKA DOLINA JE BIL V NOVEMBRU LETA 1954 USTANOVLJENO OBRATNO KOVINSKO PODJETJE LOŽ.

Začetek kot vsak začetek; negotov in težak. Predvsem je manjkalo znanja iz tehnologije obdelave in predelave kovin, industrijske organizacije, funkcionalnih znanj itd. Bili so le ljudje, ki so želeli uspeti in preživeti v domačem kraju. Nedokončani združni dom v Ložu se je spremenil v kovinsko delavnico. V delavnico pa so spremenili tudi nekatere opuščene kmetijske objekte. Zaposleni so odšli na praktično izobraževanje v Železnike in drugam. Janezu Hribarju je uspelo pridobiti tehnološko opremo iz nekaterih že uveljavljenih podjetij, kot so bila: Niko Železniki, Titan Kamnik, Elma Črnuče ter druga. S to tehnološko pomočjo se je sčasoma izoblikoval prodajni program in je dobil nosilno moč v proizvodnji stavbnega pohištva. Leta 1959

Naslednji razvojni korak pa je bil pomeben zlasti za Bloke. Leta 1974 je v Novi vasi zrasedel proizvodni obrat, ki se je kasneje močno povečal ter preimenoval v TOZD Roto Lož. Povezovanje z nemškim proizvajalcem stavbnega pohištva je pomemben mejnik pri vstopanju v evropske gospodarske povezave.

V sedemdesetih letih je podjetje osvojilo tudi predelavo inox materialov. Sprva so bila to le kuhinjska pomivalna korita, kasneje pa se je program razširil v področje gastronomije. Sodobni obrat inox proizvodnje je bil zgrajen leta 1978 hkrati z obratom galvanice. Galvanizacija je nekoč veljala za enega od največjih onesnaževalcev okolja, toda tehnologija, ki so jo osvojili v Kovinoplastiki, je zaprt sistem in ekološko popolnoma čista.

Običajno se reče, da je v kovinskopredelovalni industriji srce proizvodnje orodjarstva. Od vsega začetka proizvodnje je orodjarstvo v Ložu sledilo vsem izzivom časa in ima velike zasluge za vse uspehe. Današnja orodjarstva je tako dobro opremljena in usposobljena, da lahko proizvaja orodja tudi za avtomobilsko industrijo ali druge najzahtevnejše kupce.

Za Kovinoplastiko pa je v preteklih petdesetih letih značilna tudi velika kontinuiteta v kadrih in še zlasti v vodenju podjetja. Podjetje je do sedaj imelo le štiri direktorje. Prvi direktor je bil Franc Perušek iz Loža. Nasledil ga je prav tako domačin Jože Tišler. Nato je podjetje vodil Leopold Oblak. Sedaj podjetje vodi kot predsednik uprave (tako se sedaj reče direktorju) Lojze Mazij.

Kovinoplastika Lož je danes sodobno podjetje. Za slovenske razmere je to veliko podjetje, saj sodi po uspešnosti poslovanja med prvih sto. Za čas, ki ga živimo je, posebej pohvalno to, da se uspešno vključuje v tokove globalizacije in mednarodnega sodelovanja, saj veliko večino proizvodov proda na zahtevnem zahodnoevropskem trgu. Razvojno sledi sodobnim tokovom. Veliko skrbi vlagajo v mlade visokoizobražene kadre, saj se zavedajo, da je znanje in inovativnost pogoj za obstoj. Cilji, ki jih želijo doseči, so: odličnost v kvaliteti zadovoljstvo kupcev in lastnikov, prijaznost do okolja itd. V kolektivu pa želijo graditi zadovoljen in ustvarjalen odnos do podjetja. Tega jim pa ni nikoli manjkalo.

Stane Korenjak

(Povzeto po posebni številki Glasila Kovinoplastike letnik 1994 in internetnih straneh)

Ognjemeti so ugasnili in fanfare utihnile

Po dolgoletnih pripravah, pristopnih pogajanjih in predvsem prevzemanju pravnega reda Evropske unije smo zdaj prišli v Evropo. Nekateri pravijo, da smo v obljubljeni deželi z najbolj razvito demokracijo, dodano vrednostjo na prebivalca, z najvišjim standardom in socialo. Kot kažejo statistike, je v EU veliko boljših od nas. Mnogi so zaskrbljeni zaradi pretirane administracije, deleža proračuna za kmetijstvo, staranja prebivalstva in drugih problemov »stare dame Evrope«. In seveda z mestom, ki si ga bo mala Slovenija uspela izboriti.

Industrijska podjetja, kot je Kovinoplastika Lož d. d., smo na odprtem evropskem trgu že desetletje, saj je Slovenija že zelo zgodaj sklenila pridružitveni sporazum in s tem odprla svoj trg za veliko večino industrijskih proizvodov (ne pa tudi za storitve in kmetijstvo) obenem pa smo tudi mi dobili prost dostop za izdelke s slovenskim poreklom na evropski trg. Kako smo to uvaljalno obdobje izkoristili?

Danes je trg EU za Kovinoplastiko Lož d. d. najpomembnejša preokupacija. Lani smo več kot

Nam Slovencem, bo Evropa v pogubo ali v vzpodbudo?

Vstopili smo v Evropsko skupnost. Skupnost narodov, različnih kultur, ver, prepričanj in jezikov. Vsak narod se bori za svojo preteklost, z njo se je izoblikoval, se dokazal in si izbral ozemlje, na katerem se je razvijal tako gospodarsko kot kulturno.

V prihodnosti bo Evropa kmalu brez mej, brez formalnih mejnikov med narodi. Narodi se bodo začeli ponovno mešati, preseljevati, ustvarjati novo podobo Evrope. Tudi Slovenci smo se vključili v te tokove. Skušali jih bomo dopolniti s svojo preteklostjo, s svojimi izkušnjami, s svojimi nazori, ki jih bomo izrazili v svojem jeziku, uradnem jeziku Evropske unije. Je to zgolj utopija ali realne sanje?

Kultura naj bi bila omikana, lepa, dostojanstvena, nekaj, čemur se vsi čudimo in si želimo doseči. Tako kot na drugih bojiščih, tudi na bojišču kultur preživijo le najboljši, najtrdnjši in najzanesljivejši.

Slovenci se bomo morali boriti s svojo kulturo, izročilom in jezikom. Resda je naš jezik majhen in v primerjavi z večjimi državami nepomemben. In se mogoče naša zgodovina ne ponaša z zvanečimi zgodovinskimi imeni ali pa smo Slovenci skromen narod in se nočemo hvaliti pred drugimi. Vendar moramo biti ponosni na našo preteklost, kulturo in jezik. Potrebna so bila sto-

so tehnološko osvojili tudi predelavo plastičnih mas in takrat se je podjetje preimenovalo v Kovinoplastiko Lož, kakor se še danes imenuje.

Pomeben uspeh je podjetje doseglo leta 1967, ko so dogradili industrijski objekt, v katerem so združili prej razseljene obrate po Loški dolini. Sodobni prostori so jim omogočili tudi sodobnejšo tehnologijo, tako da so v tem času razvojno dohiteli ali pa celo prehiteli podjetja, kjer so si pred dobrim desetletjem pridobivali osnovna tehnološka znanja.

70% izdelkov prodali na tem 450 milijonskem trgu, 22 % na trgih jugovzhodne Evrope, ki za vstop kandidira in 8 % na trgih nekdanje SZ.

Utrdili smo svojo vizijo razvoja lastnih zmogljivosti in sposobnosti in utrditve strateških povezav z dolgoletnimi partnerji. V novem obdobju bodo še bolj prišle do izraza vrednote kakovosti in odličnosti v celotnem našem delovanju. Skrb za inovativnost in sposobnost prilagajanja spremembam v gospodarskem okolju in podjetju moramo potrditi s stalnim učenjem. Seveda bo tudi v bodoče veljala naša skrb visokim standardom ravnanja z okoljem in zadovoljstvu kupcev, dobaviteljev, zaposlenih, lastnikov ter lokalne in širše skupnosti, v kateri delujemo.

Na tako globaliziranem trgu se Kovinoplastika Lož d. d. uravnoteženo usmerja v razvoj in proizvodnjo svojih jedrnih programov – okovja, kuhinjskih pomivalnikov, orodij in strojev ter komponent. Smo pomemben proizvajalec plastičnih oken in vrat. Pomembno vlogo imajo finančni vidiki – rast obsega poslovanja, dodane vrednosti in donosa delniškega kapitala. V podjetju veliko pozornost namenjamo notranji organizaciji, predvsem racionalizaciji in informatizaciji delovnih procesov in povečanju produktivnosti.

letja, da smo se zavedli, da le nismo nepomemben narod, ampak narod, ki lahko kroji svojo usodo, piše knjige in govori v svojem jeziku, četudi nas tujci pisano gledajo in tega ne odobravajo.

Zakaj pa bi morali mi znati njihov jezik, saj se lahko oni naučijo našega?

Verjetno smo res premajhni, da bi na vsakem koraku »utruicali« s slovenščino. V Sloveniji je razumljivo, da se pogovarjamo v slovenščini, v tujini uporabimo kakšen drug tuj jezik za osnovno komunikacijo. V javnosti pa bi morali dosledno govoriti v slovenščini, maternem jeziku, na katerega smo lahko ponosni, saj je preстал mnoge pritiske in sedaj skupaj z drugimi kraljuje na prestolu evropskih jezikov.

Mogoče ne znamo dovolj ceniti naše umetnosti ali pa se nam zdi, da naša umetnost in z njo tudi kultura ni dovolj dobra. Rajši brez razmisleka prikimujemo tujim umetnikom in kulturnikom. Še posebno mladi dostikrat cenimo samo tujo glasbo, jezik, TV programe, medijske zvezde ... Zakaj bi bilo naše manj vredno od tujega? Saj ni gotovo, da je tuje boljše, ker je bolj uveljavljeno, da »ima ime«. Je pa res, da je sosedova potica boljša, pa ima sosed isti recept kot domača kuharica.

Bo v zgodovinskih leksikonih pisalo, da je včasih živel slovensko ljudstvo na sončni strani Alp?

Ali pa bomo zmagali in izdajali leksikone z imeni ljudstev, ki tega boja niso prestala in so se uklonila drugim?

Zadnja možnost mi je neprimerno bolj všeč.

Izpolnjevanje teh nalog nam bo omogočilo doseči visoko zastavljene cilje – povprečno letno rast prodaje skoraj 8 % ob enakem številu zaposlenih (danes nas je v Kovinoplastiki Lož in hčerinskih družbah v Sloveniji in 7 drugih državah 1400), dodano vrednost dvigniti iz dosedanjih 28.000 na 40.000 €/zaposlenega in doseči donos delniškega kapitala 8 %.

S takimi rezultati ne bomo sicer evropske zvezde, imeli pa bomo solidne možnosti nadaljnjega razvoja.

Ocenjevalci so našemu podjetju dodelili mesto med 100 slovenskimi gospodarskimi aduti za prihodnost. Pogoji so tu, za vse enaki in tekma se je začela. Evropska unija sama zase pravi, da bo v naslednjih letih najbolj razvita družba temelječa na znanju. Mi se bomo temu trendu priključili.

In kje je mesto naše občine v tem globaliziranem

svetu?

Tako kot v podjetju bomo morali tudi v občini ponovno prevetriti naše objektivne možnosti, naše načrte in regijske povezave. Stopiti moramo skupaj in izdelati našo razvojno vizijo. Veliko nalog nas čaka, če naj bodo Bloke, ena od najmanjših slovenskih občin, zanimive za življenje mladih družin tudi v prihodnje. Evropski standardi v zvezi z okoljem, organiziranjem komunalne, šolske in socialne dejavnosti so zahtevni. Za tiste, ki so sposobni pripraviti prave razvojne programe, pa so možnosti tudi v evropskem mošnjičku.

Delo v industriji, obrti, turizmu in kmetijstvu ima ob dobrih prometnih povezavah z večjimi središči možnosti tudi na Blokah. Stopiti je treba skupaj in prepričan sem, da možnosti lahko izkoristimo.

Alojz Mazij,

Predsednik uprave Kovinoplastike Lož

Rok Žgajnar: Moja Evropa, tvoja Evropa, naša Evropa. (Druga nagrada na fotografskem natečaju »Evropa v šoli« med srednješolci.)

Topol

V mladosti so solze brez bolečin, v starosti pa bolečine brez solz!

NEKATERI MENIJO, DRUGI CELO TRDIJO, DA Z LETI ČLOVEK NE POSTANE PAMETNEJŠI, ZAGOTOVO PA STAREJŠI! IN ČE BI BILI STAREJŠI LJUDJE HITREJŠI, PRAVIJO, JIH SMRT NE BI NIKOLI DOHITELA. VSI PA BI RADI DOLGO ŽIVELI IN NIHČE SE NE BI RAD POSTARAL! KAJ JE RES, PRESODITE SAMI, SAM PA SEM TRDNO PREPRIČAN, DA ŽIVIJO BLOČANI IN BLOČANKE OD ROJSTVA DO SMRTI.

Pred dnevi sem namreč po predlogu uredništva nameril korake za Bloški korak v nekaj hiš majhne bloške vasice Topol, ki ždi v nedrjih bloškega Triglava, 1062 metrov visokega Bloška, med Javorščicami in metuljskim Čelom in nekoliko višjimi Stražnicami.

Malo je na Blokah in v Topolu še ljudi, ki vedo ali pa verjamejo, da je živel leta 1900 v vasici kar 162 prebivalcev in da jih je bilo pred dvanajstimi leti kar sto manj, letos pa jih je le še 56 stalno prijavljenih. V zadnjih petih desetletjih je veliko mladih odšlo v svet. Le peščica se jih je vrnila, veliko pa jih počiva na farnem pokopališču, nad cerkvijo sv. Mihaela pri Fari.

Med 56 domačini je v vasi kar osem vdov, preveč za tako majhno vasico, ki zmore tudi sedem osnovnošolcev in tri prababice.

NA STAROST SE MORAMO PRIPRAVITI KAKOR NA POKLIC

To bi bilo zares lepo in prav, pa kaj ko leta pridejo, če si jih želimo ali ne! Žal pa se letom pridružijo še druge tegobe. Visoko tam gori v gorah Gruzije, v nekdanji ruski državi, sem že pred leti slišal modrovati starca, ki je pri devdesetih letih jezdil konja, za hip razjahal s hrpta konja brez sedla in uzd, prisedel k meni

na neko deblo in začel pripovedovati zgodbo svojega življenja. Na koncu sem le razbral, da mi je uspel dopovedati, da se moramo ljudje na starost primerno pripraviti, kajti v življenju doživimo marsikaj, zato bi se morali po njegovem mnenju bolj bati rojstva kakor smrti.

NAJSTAREJŠI V TOPOLU

Nežka Strle-Andrejeva teta po domače, je zagotovo najstarejša krajanka. Sredi letošnjega novembra bo praznovala svoj 90. rojstni dan in si nadela deseti križ.

Druga najstarejša Topolka je Ivana Oražem-Šimlova. Ob koncu letošnjega maja je v krogu svojih najdražjih praznovala 87. rojstni dan.

Miro Vratarič-Zidarjev pa bo 29. septembra letos star natanko 75 let.

Čeprav dobro vem, da starosti spomin ni najbolj naklonjen, sem se čudil dobremu spominu vseh treh najstarejših Topolcev in Topolk.

KDAJ SO VSA TA LETA MINILA?

»Kaj ni to čudno, saj sploh ne vem, kdaj so ta leta minila,« mi je skupaj s pozdravom odgovorila Nežka, ko sem povedal, po kaj sem prišel k njej na obisk. »Veste, pa me ljudje vprašujejo, kaj sem

delala, da sem dosegla tako visoko starost. Za to sploh ni recepta! Dobro delat in slabo jest pa sem bila vajena dobršen del svojega življenja. Morda pa je prav to pravi recept!«

Ko se je rodila, sta se oče in brat že borila za cesarja v tistih 'grabnih' ob Soči. Oba sta se k sreči srečno vrnila pod domačo streho. »Oče prej kot brat, saj sta šli moja mama,« brska po spominih Nežka, »skupaj s Pikcovo mamo s Studenca na neki urad v Lož in sta izprosili svoje može, da so se kmalu vrnila s fronte. Menda zaradi otrok. Pri nas nas je bilo kar deset; štiri fantje in šest deklet. Očetu je bilo ime Jakob, Jakob je bil tudi najstarejši med vsemi desetimi otroki. Mami je bilo ime Neža in meni najmlajši so dali mamino ime.

Brat Jakob se je po koncu prve svetovne morije vračal s fronte domov skupaj z Namretovim Francetom s Studenca. Kdo ve, kaj vse sta doživela na fronti in s kakšnimi občutki sta se vračala domov.

Za Kovačkovo hišo na Glini je bil križ s križanim in France je kar naenkrat začel poljubljati bogca. Domov ni hotel. Z bratom sta prišla v Topol in od nas ga je brat spremil na Studenec, kajti sam nikakor ni hotel domov. Jakob je bil ob Francetu vse do odhoda v bolnišnico v Ljubljano. Nekdanja soborca, borca za presvetlega cesarja, se nista nikoli več videla.«

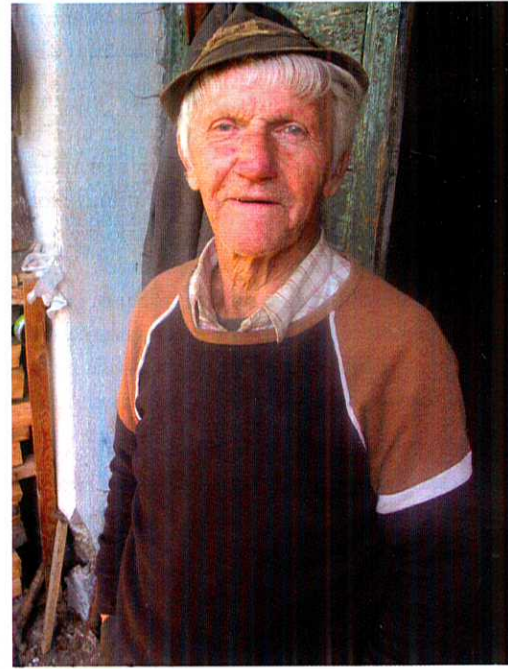
Tako kot so Andrejevi otroci odraščali, so tudi odhajali po svetu. Jakob se je priženil k Ograrskim v Ravne, Jože, deveti otrok po vrsti, je ostal na domačiji z družino in štirimi otroki vse do druge svetovne vojne. Ob koncu vojne mu je uspelo prebegniti k Angležem in kaj kmalu se je

Nežka Strle – Andrejeva

Ivana Oražem – Šimlova

Miro Vratarič – Zidar

znašel v Kanadi, kamor je za njim čez dobro desetletje odpotovala tudi žena z otroki.

Za njim pa se je v požgano hišo vrnila Nežka, za njo še starši, ki so bili v Danah. Težki časi so bili takrat in najbolj srečna je bila, ko se je iz Kanade vrnil brat France. Bil je bolan, vendar je v najmlajši sestri Nežki našel dobro skrbnico za njegovo načeto zdravje. Kar 18 let sta družno preživela skupaj in leta 1980 so ga vaščani pospremili na njegovi zadnji poti. Še prej pa očeta in mamo.

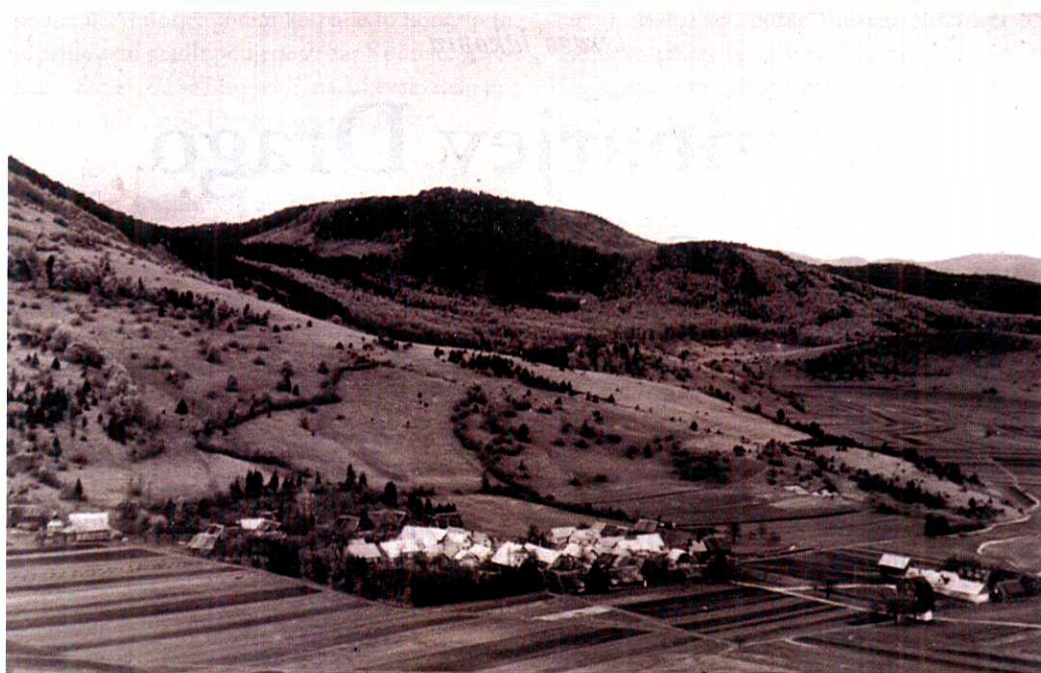
Poleg bolehnega brata je Nežka skrbela tudi za skoraj desetino govedi. Imeli so tudi par konj. Čreda se je iz leta v leto manjšala, zadnja krava pa je odšla iz hleva pred nekako dvajsetimi leti. Kako je vse te napore zmogla, Nežka še sedaj ne ve, vem pa, da bi se vsega še enkrat lotila z enako vnemo kot takrat, le let in moči ji žal ne more nihče vrniti!

NE ŽALUJMO ZA LETI, KI SO MINILA, RAJŠI SE VESELIMO TEH, KI SO ŠE PRED NAMI!

Ivana Oražem – Šimlova je letnik 1917 in že od rojstva živi v hiši, v kateri se je rodila. Še pred leti si jo v tem poletnem času težko našel doma, saj je bilo na kmetiji vedno veliko dela. Tudi sedaj jo krompir še vedno zvabi z motiko na njivo. Po uri ali dveh dela pa se kaj rada odpočije v domači hiši ob gledanju televizije.

Pri Šimlovih se je okoli mame Marjete drenjalo kar osem otrok. Ivana je bila najmlajša med tremi brati in štirimi sestrami. Angela in Mica sta dočakali 90 let, le Franca 87, mama Marjeta pa kar 92. Med zadnjo vojno sta mama Marjeta in Ivana živeli pod rodnim krovom, dokler se hiša ni spremenila v pogorišče.

Z Oražnovkinim Rudolfom iz Malega Loga v Loškem Potoku sta se vzela leta 1947. Takrat je

Topol pod golimi pobočji Bloščka leta 1959. V ozadju je Županšček

bila hiša še pogorišče. Družno sta se lotila dela pri hiši in ob njej na kmetiji in Ivana je še sedaj hvaležna svoji starejši sestri Mici, ki ji je 'skomandirala' Rudolfa. Tri dekleta in fant so se jima rodili. Mari in Nada živita s svojima družinama v Ljubljani, Ivanka z družino na Polzeli, Francetova družinica pa v Mariboru. Sedem vnukov in eno vnukinjo ima Šimlova mama, ki je tudi že prababica. »Vsi skrbijo zame in za moje zdravje,« se pohvali, »in ne mine moje praznovanje, da se ne bi vsi skupaj zbrali tu v Topolu. Zares so zlati!«

»Kako bi bil ponosen na svoje potomce šele Rudolf, ki je tako stare ženske,« se spominja mama Ivana, »kot sva zdaj midve s sosedo Nežko, imenoval 'samosevke'.« Za 'prezovknjene' pa so pri Rudolfu veljali starejši samski fantje. Ponekod pa so tako imenovali kruh, ki je splesnil.

V topolskih hišah pa zagotovo vem, da je kaj malo kruha 'proč prišlo', saj so ga bili domala pri vseh hišah lačni od staršev pa do najmlajših

otrok. 'Prezovknjencev' in 'samosevk' pa je bilo v Topolu vedno kar nekaj. In tudi sedaj so!

Šimlova mama Ivana je kljub letom še vedno vedra ženica in se rada druži s šalami in smehom v prijetni družbi svojih najbližnjih. Solze sreče sem že videl v njenih očeh. Če joče, joče nad samo seboj, skrivaj! Zatorej; še veliko solz sreče!

»PREZOVKNJEN« ZIDARJEV MIRO

Vratarič se piše že od 27. septembra 1929. leta. Ob koncu vojne se je še ne šestnajstletni fantič znašel na Teharjih. Batine za zajtrk, batine za kosilo, batine za večerjo je bil navadno dnevni obrok, brez katerega ni bil nihče med jetniki. Mnogi med njimi se niso nikoli vrnili v svoje domove. Miro se je k sreči vrnil k mami Francki in teti Rotiji na skromno domačijo v Topol, batine pa so v mlademu fantu zagotovo pustile posledice.

Nadaljevanje na naslednji strani

Franč Zbačnik – Čarden

Blošček v začetku letošnjega junija. Gozd in grmičevje sta se že približala vasi.

Drago Jakopin

Komnarjev Drago s Studenega

MALO JE LJUDI, KI V ŽIVLJENJU DELAJO KAR LAHKO IN NE SAMO, KAR MORAJO. EDEN IZMED TAKŠNIH LJUDI JE NEDVOMNO DRAGO JAKOPIN, KI JE DOŽIVEL VELIKO DOBREGA, ŠE VEČ PA SLABEGA, PA Vendar MU TO NI VZELO VOLJE IN ZAGONA, DA STORI VELIKO DOBREGA ZA SOLJU-DI. KLJUB SVOJIM 73 LETOM, KI JIH PO PRAVICI POVEDANO NE KAŽE, JE ŠE VEDNO BOLJ AKTIVEN KOT KDO, KI JE NA VRHUNCU SVOJEGA ŽIVLJENJA. POLEG VSEGA TEGA PA JE DRAGO TUDI ŽIVA ENCIKLOPEDIJA, VSAJ KAR SE TIČE BLOK IN NJIHOVE OKOLICE TER ŽIVLJENJA V TEH KRA-JIH PRED VOJNO IN PO NJEJ.

Drago se je rodil 1. marca 1931 kot zadnji izmed šestih otrok pri Komnarjevih na Studenem. Bili so sami fantje, zato je moral že kot otrok pošteno delati. Ker pa je bila mati edina ženska pri hiši, je moral včasih narediti tudi 'kaj po žensko', kot je imenoval gospodinjska dela. Kot je povedal, je bilo to kar prav, saj mu še dandanes ni problem kaj skuhati in postoriti po hiši.

Jakopinova hiša, je ponosno povedal, ima dolgo zgodovino na Blokah, saj prvi zapisi s tem priimkom nosijo letnico 1700. Zanimivo zgodovino ima tudi njegov oče, kot je povedal Drago, saj je leta 1904 odšel v Ameriko in se vrnil nazaj 1913. leta. Takrat je zaslužil kar lepe denarce in ko je hotel iti nazaj, mu je to preprečila 1. sve-

tovna vojna. Namesto v Ameriko je odšel na bojišče, od soške fronte do ruske fronte, kar tri leta je preživel v vojski. Po vojni se je vrnil in kmalu spoznal Dragovo mater, ki je bila doma iz Grahovega. Vzela sta se. Ker pa se je oče ženil relativno pozno, saj je imel že 36 let in so se vsi njegovi bratje in sestre že poročili, je prevzel domačijo na Studenem.

Drago je začel s svojimi 6 leti hoditi v šolo in posebej zanimivo mu je bilo pozimi, saj so bile bloške zime takrat hude. Cesta čez Glino je bila še nekako splužena s konjskimi vpregami, do tam pa si je bilo treba nekako skidati stezo, da so lahko prišli v šolo. Če pa je bil sneg višji in bolj pomrznjen, pa so v šolo hodili s pravimi bloškimi

smučkami. Starši so mu to dovolili, niso pa bili veseli, če je uporabljal te smuči za turizem, kot je povedal. Pa ne zaradi smučk, pač pa zaradi čevljev, ki so bili dragi in si niso mogli privoščiti, da bi jih uničil. Zato je moral to početi naskrivaj in ko se je vrnil domov, je čevlje zdrgnil s senenim drogom, da niso bili videti preveč mokri. Prve tri razrede je Drago opravil še v stari Jugoslaviji, potem pa se je začela vojna, tako da je v četrti razred hodil že v italijansko šolo, ki je bila organizirana v Novi vasi.

Vojna pa je bila za Draga slaba izkušnja in tudi njegovo pripovedovanje o tem je zamrlo. Vzela mu je dva brata, hudo je bilo, po letu 43, ko je Italija kapitulirala, pa se je končala tudi šola, saj so se učitelji preselili ali pa se kar porazgubili, ker so se bali, kaj bo prinesel novi sistem. Težko je bilo, posebno za otroka. Ko so Italijani odšli, so Nemci zasedli ozemlje do Rakeka, tu po naših krajih pa so se menjavale najrazličnejše partizanske brigade. To je bil velik stres, saj je vsak dan pokalo in to do leta 45. Nekoč, se spomni, je bilo toliko mrtvih, da sta jih z očetom morala naložiti na lojtnik in jih peljati na pokopališče, da so jih pokopali.

Po vojni pa se situacija ni veliko izboljšala. Prišla je komanda o obvezni oddaji, tako da je moral vsak, ki je kaj pridelal, del tega oddati. Dati so morali toliko mesa, krompirja, ovs, svinjine, masti ... Če pa nisi hotel dati, so prišli pa sami in vzeli, kar so lahko. Njihova kmetija je bila velika, ni pa veliko dala, zato je bil ta čas še bolj grozen, saj med vojno in pred njo ni bilo veliko

Nadaljevanje s prejšnje strani

si marsikaj dobrega privoščiti.

Skrbna ženska roka pa bi tudi še sedaj marsikdaj prišla prav. Denarja je pri hiši dovolj, prostora pa tudi in tisoč možnosti, kako preurediti Mirotovo domovanje, ki se je v letih po vojni le malo spremenilo. Denar strica Korleta iz Kanade pa je še vedno varno spravljen v banki.

TOPOLCI – ŽABARJI

Topolce so nekdanje imenovali tudi žabarji, Metuljce so zmerjali z junci ... Zdaj se te zmerljive navade počasi pozabljajo, spomini na tista mlada leta pa ostajajo.

France Zbačnik, Čarden po domače, se še spominja, da so spodnji del vasi, kjer stojita njihova in Matičeva hiša, imenovali Žabja ulica, zgornji del Topola, kjer je Lovranova hiša, pa Kebrov vrh.

Nekako sredi Topola so si še pred desetletji vaščani zgradili 'šterno', nekakšen vodnjak, ki je bil v začetku plitek. Pozneje so ga poglobili in pravico do vode so imele samo hiše iz osrednjega dela vasi. Iz zgornjega dela vasi so vodili živino napajat in prat perilo mimo vodnjaka na beč pri Čardni hiši, čisto na spodnjem delu vasi. Ko pa je v Topolu ob večji suši zmanjkalo vode v vodnjaku in beču, so jo še pred sončnim vzhodom zajemali in izviri Podvelikim Vrhom in v Ravnah.

GOZD PRERAŠČA KOŠENICE

Starejši ljudje se še dobro spominjajo golega Bloščka, kjer so izpod osamelih grmov pokosili sleherno bilko trave za svojo živino, ki je v vasi ni bilo ravno malo. Zdaj imajo govedo le še pri Potočanovih, Grabnarjevih, Matičevih in Čardnih. Pri slednjih dveh še največ, Blošček pa se iz leta v leto hitreje spreminja v grmičevje in gozd.

Franc Zbačnik se še dobro spominja, da je še pred dvanajstimi leti od desetih rejcev govedi v vasi kar sedem nosilo mleko v njihovo zbiralnico. »Takole,« pravi France, »okoli 90 litrov ga je bilo vsak dan. Zdaj pa se s privejo mleka 'dajemo' samo še pri nas in vsak dan ga oddamo okoli sto litrov.«

Pred nekako sedmimi leti so se pri Čardnih odločili za rejo ovac. Zdaj imajo v čredi nekaj več kot 20 plemenk z ovnom, kjer pasejo tudi na strmini v spodnjem delu Bloščka, da ga ne bi prerastlo grmičevje in gozd.

Kmalu bo minilo dvajset let, ko je gospodarja Franca izdalo srce. K sreči je nekako okrevljal, napredek kmetije pa je zagotovo za nekaj let zastal, zdaj pa že prehaja in stopa po napredni in začrtani poti.

Tone Urbas

Obnovljen vodnjak sredi Topola, vasice, ki je v zadnjih letih dodobra spremenila svojo zunanjo podobo

V mladih letih, ko še ni bil 'prezovknjen', hiša in Miro nista potrebovala mladih in pridnih ženskih rok, saj sta bili mama in teta še vedno pri moči. Leta so tudi pri Zidarjevih naredila svoje. Mama je umrla stara 79 let, teta pa 71 in tako je zdaj Miro že skoraj četrto stoletje sam samcat v hiši.

Včasih še pogreša skrbno žensko roko, sicer pa se je samotarskemu moškemu načinu življenja popolnoma prilagodil. Je skromen in z eno pokojnino, ki jo prejema že skoraj deset let, brez skrbi preživi dva ali pa tri mesece, kljub temu da

doma, toda vsaj lačen ni bil, po vojni pa je bil velikokrat. Takrat so bili organizirani okrajji. Bloke so spadale pod Postojno in kakršna komanda je prišla, tako je bilo potrebno delati. Ljudski odbori, ki jih je bilo po Blokah organiziranih kar nekaj, recimo na Studencu, Novi vasi, Velikih Blokah in Ravniku, pa so se morali držati komande. Tako do leta 52, ko so se vsi odbori z Blok združili pod enega v Novi vasi, leta 55 pa so se razformirali tudi okrajji in Bloke so prešle od Kopra pod Ljubljano.

Drago je v šali povedal, kako je bilo v tistih časih: *»Zjutraj si moral v usta dati požirek vode, zvečer pa si jo izpljunil. To pa zato, da nisi rekel kaj, kar ne bi smel!«*

»Doma je bilo veliko dela,« se spomni Drago. V šolo v Novo vas je takrat po vojni prišel učitelj Čebihin, ki je nekoč prišel tudi do Dragovega očeta, da bi ga pustil, da se udeleži tečaja za dokončanje nedokončanih razredov v osnovni šoli. Oče je bil sprva proti, saj je potreboval roke doma, kljub temu pa je Drago po trimesečnem tečaju pred komisijo opravil 'obvlado' za manjkajoče razrede. Vesel je, da je to storil, saj so mu bila s tem odprta vrata za naprej, njegovi

podjetju Primorje, potem ko pa je to končalo in je prišlo sem gradit podjetje Zidar Kočevje, je veliko zidarjev, da se niso selili, nadaljevalo delo pri Zidarju, kjer je bil Drago zaposlen 10 let.

Ženo je Drago spoznal v Cerknici. Takrat ni bilo veliko gostiln, več ali manj so se mladi zbirali po vojaških domovih. Eden je bil v Velikih Blokah, drugi pa je bil v Podskrajniku, kjer so sedaj zapuščene vojašnice. Za tega drugega je bilo potrebno imeti celo dovolilnico in ker je bil Drago pri predvojaški vzgoji, mu je to nekako kar pripadalo. Kmalu se je poročil in se preselil v Cerknico. Najprej je hotel obnoviti ženino hišo, ker pa je bilo takrat bolj moderno zidati novo, si jo je zgradil tudi on. Ustvaril si je družino, dobil je dva sinova, Borisa, ki sedaj živi na Štajerskem, in Jerneja, ki si je zgradil dom v Cerknici. Ko se je poročil, je zamenjal tudi službo. Zaposlil se je v gradbenem podjetju Gradišče, kjer je po tridesetih letih službovanja dočkal tudi upoko-jitev. Tragičen dogodek za Draga je tudi nesreča njegove žene pred desetimi leti, ko jo je voznik zbil par sto metrov od doma. Dogodek, o katerem noče govoriti, saj je rana še vedno sveža.

Prav posebno poglavje v zgodbi o Dragu pa

kar jih je doživel, požar Velikega Vrha leta 55. Gasilstvo takrat še ni bilo zelo razvito, vode ni bilo v vasi, tako da ni bilo kaj veliko za storiti, vas pa je gorela kot ena velika bakla. Drugi požar, ki je bil ravno tako zelo grozovit, pa je doživel v Cerknici, ko je pogorel Brest, takrat najmočnejša tovarna daleč naokrog. V dobrih dveh urah je pogorel do tal. Šele takrat so se v gasilstvu začele stvari izboljševati in profesionalizacija tega poklica je začela rasti.

Lahko bi rekli, da je strasten gasilec, sam pa pove, da ni. Pač pa: *»Če bi mi kdo rekel, ko sem prišel v Cerknico, da bom toliko ur posvetil gasilstvu, bi rekel, da ne, toda vse to te kar veže, enkrat to, drugič kaj drugega. Nikoli nisem znal reči, da tega ne bom počel, pa bi lahko. Ko pa enkrat pristaneš na delo ali kakšen položaj, pa moraš seveda kaj tudi storiti. Tu pride neka obveza in veselje do dela. Ko ti nekaj res uspe, je zadovoljstvo čudovito. Gasilstvo ni moja strast, ko si gasilec, dobiš za to veselje.«*

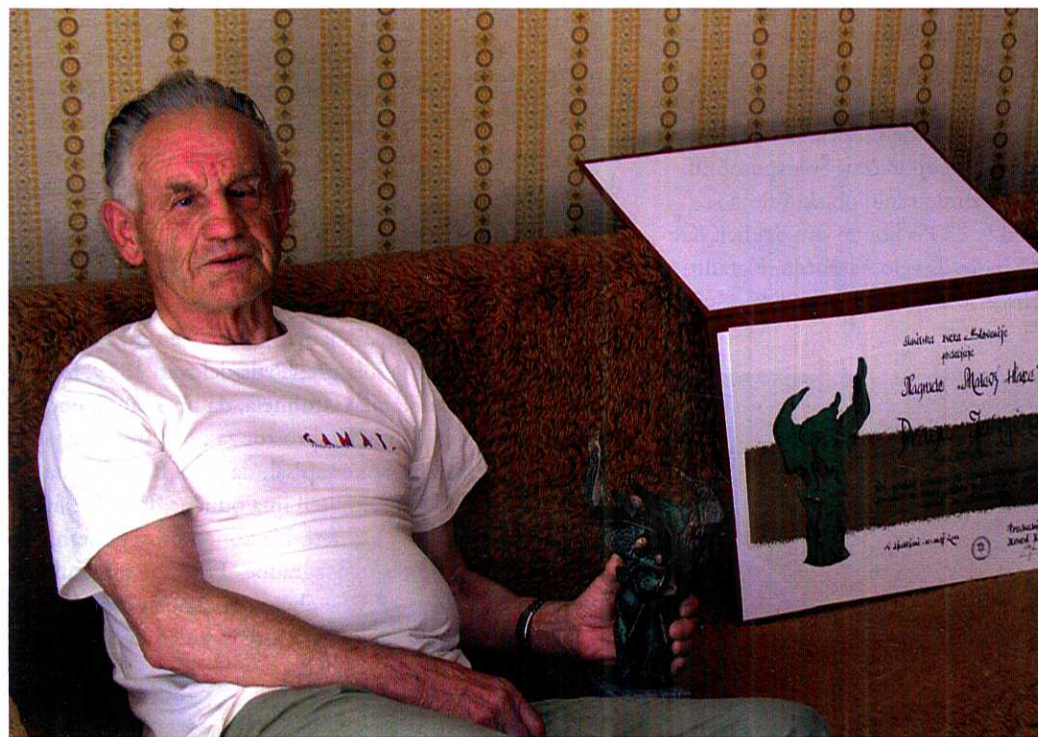
Praktično vse svoje življenje je aktivno sodeloval pri gasilcih, kar priča polna soba raznih priznanj in nagrad za zasluge in zvestobo, od tistih najobičajnejših do nekaterih najprestižnejših, kot recimo Batičev kipec, katerega se podeljuje na državni ravni in je on eden izmed redkih, ki ga ima, pa zlato priznanje civilne zaščite Cerknice, ki ga je on kot prvi in edini do sedaj dobil pred kratkim. *»Vseh priznanj je krepko čez sto, točne številke sploh ne vem,«* je dejal.

Čeprav je upokojen, ga je še vedno zelo težko dobiti doma, saj je še vedno zelo aktiven. Še vedno sodeluje z občino, kjer je v komisiji za cestno-prometne predpise, v komisiji za dražbe družbenega premoženja, sodeluje tudi v Gasilski zvezi Slovenije, kjer je v svetu veteranov in pri Gasilski zvezi Cerknica v nadzornem odboru. Ravno tako pa deluje tudi pri gasilskem društvu Cerknica v nadzornem odboru. Rad postori tudi kaj okrog doma in kaj pridelava na svojem vrtu, tako za sproti.

Bloke so zanj čudovite, izredno rad se še vedno vrača na Studeno, saj so vsi v družini, kot so bili celo življenje, še vedno veliki prijatelji. Tudi pokrajina se mu zdi čudovita, vsi ti hribčki in vasice, ki so iz zanemarjenih hiš, saj jih je bilo kar veliko število požganih med vojno, postale čudovite, da jih z veseljem pogledaš. Pogreša le, da se preveč zemlje zarašča, včasih je bil vsak hribček, vsaka kotanja obdelana, sedaj pa vse prerašča grmovje, kar ga kar malo zaboli.

Rad se še spomni, kako je bilo nekoč. Res da je bilo skromno, toda vsaka hiša je imela en ali dva para volov, ki so jih pripeljali z Dolenjske, jih poredili in potem prodajali v Kanalu v Italiji. Takrat je bilo bloško meso visoko cenjeno, izredno iskan je bil tudi bloški sir. Vse to je držalo Bloke na nivoju, čeprav bloški človek ni bil razvajan ali pa len, pač pa marljiv in vesten, kar bi lahko rekli tudi za Draga, pravega Bločana.

Matej Kljun

Drago Jakopin z dragocenim priznanjem – Batičevo skulpturo za dolgoletno požrtvovalno delo vrstniki, ki pa tega niso naredili in se jim osnovna šola ni priznala, pa so pozneje svojo kariero zaključevali ob krampu in lopati.

V tistem času po vojni je bila organizirana obvezna predvojaška vzgoja za mlade, na kar Drago tudi nima lepih spominov, saj je moral vsako soboto in nedeljo v dopoldanskih urah na vaje, tako da ni imel pri svojih takrat sedemnajstih letih nič od vikendov. Kmalu je moral potem še v vojsko, kjer je bil določen za tri leta v protizračno obrambo. To so mu potem skrajšali na dve leti in ga tudi prekvalificirali v sanitetnega intendanta.

Po vojski pa je Drago veliko zidal. Najprej se je lotil projektov v Velikih Blokah. Delali so pri

si nedvomno zaslužil njegovo dolgoletno udejstvovanje pri gasilcih. S svojo kariero pri njih je začel že v Velikih Blokah, kjer je deloval 10 let. Ko pa se je preselil v Cerknico, je tam to delo nadaljeval. Bil je predsednik gasilcev, poveljnik, blagajnik, sektorski poveljnik društva. Ko se je med leti 67 in 70 ustanovila še Gasilska zveza Cerknice, ki je pokrivala še Loško dolino in Bloke, je bil Drago seveda zraven in tudi v zvezi je zasedel veliko pomembnih položajev od člana nadzornega odbora do poveljstva, nekaj časa je bil podpredsednik zveze, v zadnjem mandatu pa je bil celo predsednik. Na gasilstvo ima zelo lepe spomine. Spomni pa se tudi veliko požarov in kot je dejal, je bil eden najgrozovitejših požarov,

Prvo šolstvo na Blokah

Prva šola na Blokah je bila stara. Iz vizitacijskega poročila starotrškega dekana Urbana Krivca za leto 1789 izvemo, da je bilo tedaj na Blokah 184 šolospособnih otrok. Šolskega pouka ni bilo, »ker ni šolske sobe. Šola se bo zgradila.« Leta 1795 je na Blokah šola bila, vendar z malo uspeha (Scholae habentur exiguo fructu).

V poročilu o stanju vseh nemških šol v ljubljanski škofiji za šolsko leto 1804/05 je vnet šolnik in poznejši ribniški dekan Alojzij B. Humel zapisal, da bloška trivialna šola doživlja enako usodo kot starotrška. Od 110 šolospособnih otrok so v zimskem semestru šolo obiskovali samo trije dečki in štiri deklice. Učitelj je s 183 goldinarji dobro plačan, toda razen lesene barake, ki se podira, nima drugega stanovanja. Šolsko področje je raztepeno in hribovito. Slabe poti in veliki zameti ovirajo obisk šole. Šolo bi bilo treba premakniti v kaplanijo, kaplana pa preseliti v župnišče, ki ga je treba popraviti.

Šola na Blokah je imela zaporedno številko 46. Seznam cerkva, šol, mežnarij in prebivalcev v loški dekaniji za leto 1803 o bloški šoli pravi: »Šola in mežnarija sta v eni hiši in je zelo slaba.« Iz poročila je razvidno, da bloška šola v letu 1805/06 ni delovala. V šolskem letu 1806/07 je bil katehet Martin Anzu dokaj sposoben in priden. Začasni učitelj Jurij Zadnik je sposoben, priden in neoporečen. Šolospособnih je 94 dečkov in 98 deklic. Pozimi je šolo obiskovalo 53 dečkov in pet deklic, poleti le 13 dečkov in dve deklici. Krajevni nadzornik je Janez Modic. Je zelo natančen. Zgraditi je treba novo šolo. Nedeljske šole ni. Starotrški dekan Jože

so trhle. Če jih ne bodo popravili, se bo ponovil primer iz Starega trga: stene se bodo podrle. Potrebna je nova šola. Otroci hodijo v šolo s Hudega Vrha, iz Nemške vasi, Studenca, Nove vasi, Gline, iz Velikih Blok, od Fare, s Studenga, Topola, Volčjega in z Velikega Vrha, ne prihajajo pa iz Metulj, Ravnika, Radleka, Ravni in Runarskega.

Leta 1815/16 je pozimi pouk obiskovalo 59 dečkov in tri deklice, poleti 15 dečkov in ena deklica. Naslednje leto je bilo iz vasi, od koder so hodili v šolo, 137 dečkov in 90 deklic, iz vasi, od koder niso hodili, pa 58 dečkov in 70 deklic. Pozimi je pouk obiskovalo 48 dečkov in tri deklice, poleti le 25 dečkov in tri deklice.

Leta 1817/18 je pouk obiskovalo 53 otrok, poleti pa 36. Naslednje leto je bil obisk takle: pozimi 49 dečkov in pet deklic, poleti pa le 12 dečkov in štiri deklice. Tega leta je bilo v župniji 344 šolospособnih otrok. Leta 1819/20 pozimi ni bilo pouka, poleti pa je šolo obiskovalo 49 dečkov in štiri deklice. Naslednje leto je pozimi hodilo v šolo 31 dečkov in tri deklice, poleti 37 dečkov in dve deklici. Leta 1821/22 je bil obisk takle: pozimi 203 dečki in štiri deklice, poleti 189 dečkov in pet deklic.

V poročilu dekana Humla, šolskega nadzornika za novomeški okraj, z dne 27. januarja 1820 je tudi zapis o bloški šoli. Pravi, da je šola prenehala delovati 1819. leta, ker je lesena kaplanija tako strohnela, da bi se lahko podrla. Že 18 let pisarijo in iščejo prostor za novo šolo, vse pa ostaja pri starem. Humel je zapisal, da je na Blokah »ena najstarejših šol v deželi«. Učitelj ima odlične dohodke in starši ter otroci so za šolo vneti. Na koncu prosi gubernij, naj se loti zidave nove šolske zgradbe. Ta leta je bil pouk v neki drugi sobi. Leta 1828 je občina pod županom Drag. Nosanom na svoje stroške sezidala prvo zidano šolo na prostoru, kjer je prej stala mežnarija.

I. NEDELJSKA ŠOLA NA BLOKAH

Že leta 1814 je v bloško nedeljsko šolo prihajalo 20 otrok. V letu 1817/18 so šolo pohvalili zaradi dobrega uspeha. Dečke je učil kaplan Blaž, in sicer od 8. do 10. ure, učitelj Jernej Nosan pa deklice od 13. do 15. ure. To leto je pozimi šolo obiskovalo 40 otrok, poleti 60. Navedimo še obisk v naslednjih letih 1818/19: pozimi 55, poleti 48. Leta 1819/20 pozimi in poleti 84 dečkov in 54 deklic. Leta 1820/21: 45 dečkov in 10 deklic – samo poleti. Leta 1821/22: pozimi 87 dečkov in 34 deklic, poleti 96 dečkov in 41 deklic.

Opomba dekana za leto 1821/22: Bloke potrebujejo novo šolsko zgradbo. Učitelj se ukvarja z gostilno in zanemarija pouk. Opomini ne zaležejo. Nedeljsko šolo na Blokah poleti slabo obiskujejo, ker fantje pasejo živino. Ker nihče ne podpira šolskega obiska, duhovnikova beseda malo zaleže.

Prva zidana šola iz leta 1828 na prostoru, kjer je prej stala mežnarija.

Klemenčič je za leto 1806 ohranil zapisnik privatnih obli-gacij (obdavčitev). Bloški učitelj (Lehrer zu Oblack) Jurij Zadnik je z ženo in dvema služabnikoma plačal štiri goldinarje davka.

Iz pregleda za šolsko leto 1807/08 vidimo, da je šolo pozimi obiskovalo 54 dečkov in štiri deklice, poleti samo 11 dečkov in dve deklici. V šolskem letu 1814/15 je učitelj Jernej Nosan učil v nemščini in slovenščini pozimi 54 dečkov in dve deklici. Poleti niso obiskovali pouka, ker so morali pasti živino! Vseh šolospособnih je bilo 121 dečkov in 77 deklic. Bloška občina šoli ni naklonjena. Lesene stene šolske sobe

Za leto 1827/28 pravi dekan Jereb, da je bila nedeljska šola na Blokah kljub zimi dobro obiskovana.

2. UČITELJI NA BLOKAH

Prvi znani bloški učitelj je bil Jurij Zadnik. Učil je vsaj od 1801. do 1812. leta. Učitelj Jernej Nosan je 10. julija 1823 prosil za razrešitev. Zatrjuje, da je bil pod francosko vlado leta 1812 imenovan za učitelja, organista in mežnarja na Blokah ter da je polnih 11 let opravljal službo, novi kaplan Košmrl pa se je začel vmešavati v njegovo delo. Sramotil ga je tudi krajevni nadzornik, ki je navaden kmet in nima pojma o šolskih stvareh, sramoti pa da ga iz čiste nevoščljivosti. Učitelj si je namreč na Blokah iz svojih pičlih dohodkov kupil gostilnico, ki jo vodi žena. Ona skrbi tudi za njuna gluhonema otroka. Odtlej si je družina gmotno že nekoliko opomogla. Ker je bil nadzornik tudi sam gostilničar, mu to ni bilo prav; njegove gostilne so se namreč izogibali domačini in tujci, obiskovali so jo samo pijanci (Saufbrüder).

V poročilu župnik piše, da je učitelj Nosan le površno opravljal učiteljske dolžnosti in da naj odpoved sprejmejo. Tisto leto so bili učiteljevi dohodki na Blokah 273 goldinarjev. Leta 1823 se je na razpis javilo sedem kandidatov. Prvi je bil Matevž Juretič, rojen v Ložu, star 25 let, učitelj in organist v Hrušici. Leta 1817 je končal šolanje in naredil šolski izpit v Gorici. Na njegovo prošnjo je konzistorij odgovoril: »Če ga tudi druge lastnosti tako priporočajo kot njegova pisava, je na listi kandidatov.« Za Juretiča so se potegovali tudi ključarji cerkve pri Sv. Vidu nad Cerknico.

Bevk, kurat pri sv. Križu na Križni gori, popisuje šolsko spraševanje na Blokah 24. avgusta 1851. Učenci in učenke so pri spraševanju hvalevredno odgovarjali. Pravi, da so bili vsi veseli, ker je bilo vse slovensko. Najbolj pridne otroke so nagradili s knjigami Drobtnice ter Blaže in Nežica v nedeljski šoli. Šolski nadzornik dekan Anžlovar je bil s šolo zelo zadovoljen in »so učencem živo priporočili, prihodnje leto ravno tako in še boljše se vesti. Lepo hvalo si je zaslužil za bloško šolo g. kaplan Luka Aleš, ki je, ker tukajšnji učitelj že več časa boleha, radovoljno prevzel butaro (breme), da je otrokom skozi tri mesece edini učenik bil. Med tem časom se je število učencev močno pomnožilo, kar je lahko zapopasti, ker starišem poleti za šolo ni derv odrajtovati in tudi novimu učeniku ni bilo treba nič plačevati. Na Blokah je več starišev, ki še za sol nimajo krajcarja in doma pozimi v hiši zmerzujejo – kako hočejo taki šolarski denar ali derva odrajtovati?« Na koncu pravi, da bi morale vse ljudske šole poučevati v materinščini.

Konec leta 1851 je učitelj Matevž Zupan umrl. Decembra so imenovali začasnega učitelja Franca Raktlja. Franc je bil šesti otrok starotrškega učitelja Blaža Raktlja. Rojen je bil 18. septembra 1833 in je bil leta 1869 učitelj v mestni šoli sv. Jakoba v Ljubljani. Za rednega učitelja je bil decembra 1854 imenovan Matevž Juretič, učitelj in organist v Radovljici. Tja naj bi šel Franc Raktelj. Vendar Juretič ni ostal dolgo na Blokah, ker je tu leta 1857 postal začasni učitelj Janez Borštnik. Ta je kmalu postal redni učitelj, toda z župnikom Janezom Kaplenikom se nista razumela. Župnik trdi, da ga je Borštnik sprl z ljudmi in da mu naga-ja, kjer mu le more. Ko učitelj Borštnik npr. ogleda mrliča,

(Fotografijo hrani SSM, fototeka, inv. št. 35.)

Otvoritev šolske zgradbe na Blokah 21. oktobra 1911. Foto: Josip Šega Grahovo

Drugi je bil Matevž Zupan, začasni učitelj v Višnji Gori. Star je bil 30 let, pred štirimi leti je opravil učiteljski izpit. Ko so v Dobu naredili nove orgle, se je službi odpovedal, ker ni znal igrati. Šel je v Semič, kjer je bil samo pet mesecev. Po enem letu začasnega učiteljevanja v Cerknici je šel v Višnjo Goro. Ostali kandidati so bili še: Jernej Stritar, šolski učitelj v Kostanjevici, Štefan Strnad, Tomaž Pust, Jurij Podreka in Jožef Novak. Za učitelja so imenovali Matevža Zupana.

Leta 1850 je Zupan zbolel za jetiko. Namesto njega sta na šoli učila bloška kaplana Anton Žakelj in Luka Aleš. Jožef

določa za župnika nesprejemljive ure za pokop. Učitelj pa je župniku očital, da je prestrog do faranov. Začasni učitelj Simon Punčah je bil imenovan oktobra 1868.

Janez Kebe

(Iz njegove knjige Loška dolina z Babnim Poljem, Družina, Ljubljana 1996)

Bloški trgovci nekoč

Na Blokah se je vedno trgovalo in kupčevalo. Nujno je bilo priti do denarja, zemlja ni dajala dovolj, zaposlitve pa skoraj ni bilo. Bločani so prodajali predvsem živino, les, krompir, seno ... in še druge svoje pridelke ter izdelke.

Pred prvo svetovno vojno je bila ta trgovina zelo živahna s Trstom, zlasti še, ko je do tja v drugi polovici 19. stol. stekla železnica. Tja so prodajali, kar so pridelali, kupovali pa tisto, kar so rabili.

Ti tokovi so se močno zmanjšali ali popolnoma prekinili, ko je po letu 1920 na Javornikih nastala meja z Italijo. V tridesetih letih je nastala svetovna gospodarska kriza, ki je tudi

Fr. Petrič je imel trgovino in gostilno na Šivčem pri Sv. Trojici. Trojičani so rekli »pri Špelinu«. Stavba je bila med vojno požgana in je ni več. Špelin se je po letu 1945 odselil v Kanado, kjer še živijo potomci. Domačija je bila po vojni nacionalizirana. (Pri Sv. Trojici sta bili nasproti cerkve še dve trgovini in to pri Zorcu in pri Petku.)

Gostilna in trgovina Fran Petriča pri sv. Trojici.

Bloke prizadela. Kupna moč je zelo padla. Industrijski izdelki so se dražili, kmetijski pridelki pa so bili izredno poceni. Za primerjavo naj navedem, da je leta 1923 za 500 kg težko govedo kmet lahko kupil 20 parov čevljev, leta 1935 pa samo 10. Za 10 jajc je lahko kupil 15 škatlic vžigalic, leta 1935 pa je za 3 jajca dobil eno samo škatlico.

Zaradi vsega tega bloškim trgovcem ni bilo lahko, saj Bločani – tedaj izključno kmečki prebivalci – niso imeli rednih dohodkov in so zato kupovali le najnujnejše. Šele po letu 1935 se je kupna moč nekoliko povečala, saj je marsikdo zaslužil nekaj denarja pri gradnji Rupnikove obrambne linije in pri gradnji vojašnic v Velikih Blokah.

V registru okrajne gospodarske zbornice združenja trgovcev za Srez (okraj) Logatec, kamor so Bloke tedaj spadale, je bilo leta 1937 vpisanih kar 22 bloških trgovin z mešanim blagom.

Od teh jih je bilo v Nova vasi kar 7, ostale pa so bile pri Fari, Sv. Trojici, na Strmici, Rožančem, Mramorovem, Studencu, Podvelikim Vrhom, v Ravnah, Velikih Blokah in Ravniku.

Nekatere od teh so na fotografijah, ki jih tu objavljamo. V naslednji številki glasila pa bomo o kateri teh trgovin še kaj več zapisali.

France Škrabec

TRGOVINA JOŽEFA VESELA PRI FARI

Trgovina pri Veselu – kot so rekli Bločani – je bila v hiši, kjer živi družina Zvonka Govednika.

TRGOVINA PRI BLAŽU

Hiša še stoji na koncu Nove vasi ob kapelici pri nekdanji šoli. V trgovini so poleg drugega prodajali predvsem tekstilno blago. Blaž Palčič je imel v tej stavbi tudi svojo krojaško delavnico z več pomočniki. Tako so ljudje v trgovini kupili vse, kar je potrebno za žensko ali moško obleko, v delavnici so kupcu vzeli mero in naredili obleko.

(Slika je bila posneta nekaj let pred zadnjo vojno, ko so na travniku pred Blažovo hišo letalci ljubljanskega Aerokluba razstavili svoja jadralna letala. Ta klub je imel na Blokah šolo za jadralce. Ravno letos poteka 70 let, ko so začeli s to šolo.)

Cerkev v Metuljah

P

odružnična cerkev sv. Antona v Metuljah se prvič omenja leta 1526 v sodnem popisu cerkvenih dragocenosti zaradi turškega davka. Tudi Valvazor jo omenja kot bloško podružnico v Slavi vojvodine Kranjske leta 1689, in sicer kot drugo od tedanjih 16 cerkva bloške fare: »S. Antonii zu Metule«. Sedanja podoba cerkve je mlajša. Zidana je verjetno v 18. stoletju, mogoče pred 1750. Stavbarsko je ena lepših bloških podružnic.

Desno zgoraj: Pogled s kora na levi stranski oltar posvečen Odrešeniku s križem

Desno: Cerkev sv. Antona v Metuljah

Spodaj: Sv. Frančišek Solan krščuje zamorca

Cerkev je nekoliko zaokrožena baročna stavba z mogočnim pročeljem. Zvonik je ob desni strani prezbiterja, pod njim je zdaj zakristija. Cerkev je znotraj dolga 13 m, v ladji pa je na najširšem mestu široka 8, 5 m. Ladja je visoka čez 10 m. Obok v ladji je kupolast. Zvonik je do strehe visok 17 m, do vrha pa kar 26 m. (Vse te mere je zapisal nekdanji bloški župnik, g. Makovec.)

Nad glavnim vhodom je letnica 1763. Mogoče je to letnica dokončane zidave. Stavbenik ni znan. 1870 je bila cerkev znotraj in zunaj povsem prenovljena in slovesno blagoslovljena 18. junija 1876 (župnik Kaplenek).

Vsi trije oltarji so leseni, baročni, kdo jih je naredil, pa ni znano. Tudi oltarji so bili prenovljeni 1876. Glavni oltar je posvečen sv. Antonu Padovanskemu. V tronu je pozlačen lesen kip, ki predstavlja tega svetnika v frančiškanski redovni obleki z lilijo v levici. Svetnik kleči. V zgornjem tronu je kraljica sv. Helena s krono na glavi, s križem v desnici in žezlom v levici. Svetnica je bila mati cesarja Konstantina, ki je leta 313 dal svobodo kristjanom, sama pa je znana kot romarica v Sv. deželo, kjer je uspela najti ostanke Kristusovega križa na Kalvariji, zato ima poleg kraljevih znamenj v rokah še križ. Nad levo oltarno kolono je sv. Frančišek Asiški, tudi on v redovni obleki, v desni ima (ali je vsaj nekoč imel) križ, v levici pa knjigo in mrtvaško glavo. Nad desno kolono pa je sv. Frančišek Solan, ki je bil po rodu Španec in je kot frančiškanski misijonar deloval v Južni Ameriki med Indijanci. V levi drži križ, v desni pa krstno posodico in z njo krščuje zamorca, ki kleči pred njim.

Stranska oltarja stojita tam, kjer je ladja najširša – gledata drug proti drugemu. Desni je posvečen sv. Antonu Puščavniku. Prepoznamo ga po znakih, ki jih drži v rokah: v levici ima zvonec, v desnici plamen; še najbolj točno pa ga opredeljuje pujskec pri nogah. V gornjem tronu je sv. Peter s ključi, prav na vrhu pa še sv. Boštjan, privezan na deblo in s puščicami, zasajenimi po telesu. Levo od oltarnega patrona je sveti Pavel s knjigo in mečem, desno pa sv. Florjan z golido v levi in zastavo v desni. Na oltarni mizi je še mavčni kip Srca Jezusovega (poznejši dodatek).

Levi stranski oltar je posvečen Odrešeniku s križem. Nad

njim je kip Matere Božje z Jezuščkom, čisto na vrhu pa je še kip Boga Očeta s Sv. Duhom, ki ga predstavlja golob. Na straneh pa sta kipa zavetnikov zdravnikov in bolnikov, sv. Kozma in Damijan. Levi svetnik ima zato v rokah zdravniško posodo. Na oltarni mizi stoji še veliko mlajši do-datek, mavčni kip Marije z Jezuščkom.

Oba stranska oltarja sta bogato okrašena z angelci in drugim tipičnim baročnim ali celo rokokojskim okrasjem. Veliko je zlatorumene in rdeče barve. Posebno lepi so stebri, okoli katerih se ovija z grozdem obložena vinska trta.

Kakih umetniških slik cerkev nima. Križev pot je tiskan na papir. Kor stoji na dveh cementnih stebrih. V zvoniku sta dva jeklena zvonova, težka 262 in 465 kg, ulita sta bila na Jesenicah leta 1921. Mali zvon ima bat še od starega zvona, ima letnico 1856 in je lepo okrašen.

Posebnost te podružnice je, da ima kar dve žegnanji. Glavno je junija, ob prazniku sv. Antona Padovanskega (13. junija). Svetnik je velik nebeški pomočnik tudi v srčnih zadevah

Glavni oltar sv. Antona Padovanskega

– zato so včasih rekli, da se gre v Metulje trest bezeg. »Sv. Anton di Padova, daj mi ga znenadoma,« so menda nekoč »pobožno« molila dekleta, ki bi si rada izprosila dobrega moža. Drugo, »malo žegnanje«, pa je 17. januarja, ko goduje sv. Anton Puščavnik, »Anton Prašičar«, kot so imenovali priprošnjika za bolezní živine. Prašiček na podobah tega svetnika je prvotno sicer menda pomenil, da je bil svetnik zelo skušan od hudobca – ljudska pobožnost pa je potem ta slikarski simbol razložila po svoje. Kakorkoli že, oba svetnika sta znana po svoji dobroti in metuljska žegnanja so bila zmeraj dobro obiskana, nekoliko verjetno tudi zato, ker so Metuljci goste vedno sprejeli zelo gostoljubno, čeprav edini v župniji kar dvakrat na leto!

Pripravil F. Ivančič

Foto Rok Žgajnar

Prvo sveto obhajilo pri Fari—16. maj 2004

Sveta birma pri Sv. Trojici—27. april 2004

Sveta birma pri Fari—27. april 2004

Povabilo v poletno šolo tujih jezikov 2004

V želji, da bo tudi letos tako prijetno in zabavno, kot je bilo poleti 2003, vas vse prisrčno vabimo, da se naučite španščine, nemščine, angleščine in francoščine. Letos je to še večji izziv, saj smo že člani Evropske unije. Za dobro sodelovanje v EU pa je potrebno znanje tujih jezikov.

Poletna šola bo potekala 7 × 3 šolske ure, vsak dan, skupaj 21 ur. Pouk bo potekal: dopoldan: od 09.30 – 12.00; popoldan: od 16.00 – 18.30

Cena tečaja: 18.000,00 SIT, od tega bo za otroke svojih uslužbencev eno tretjino

no učnine prispevala občina Bloke. Kraj izvajanja pouka je Nova vas.

Zaradi organizacije tečaja prosimo starše, da, če se boste skupaj z otrokom odločili za obisk poletne šole, pošljete prijavo do 25. junija na naslov: Jezikovna šola, Poslovne storitve in izobraževanje, Darija Tišler s. p., Markovec 1B, 1386, Stari trg pri Ložu ali e-mail naslov: darijatisler@hotmail.com, ali pa pokličete na telefon: 01/705 89 50 ali 051/335 107.

Termini: vsak teden od 05. julija do 29. avgusta.

ISKRICA

Z leti pridobivamo znanje, izkušnje, modrost in leta.

Rudi Kerševan, Gledam modro, vidim plavo

David Kraševac odlično nadaljuje!

PO OGNJENEM KRSTU, KI GA JE DOŽIVEL V LANSKEM LETU, JE DAVID KRAŠEVAC, 23-LETNI DIRKAČ S STUDENCA, ZOPET POKAZAL, DA GRE ZA IZJEMNO NADARJENEGA ŠPORTNIKA. KOT JE NAPOVEDAL V BLOŠKEM KORAKU, TUDI LETOS KRAŠEVAC DRUGO LETO ZAPORED TEKMUJE V POKALU SEICENTO – SIEMENS. NA PRVIH DVEH TEKMAH JE ZABELEŽIL DRUGI MESTI, NA ZADNJI GORSKO-HITROSTNI PREIZKUŠNJI NA ROGLI PA SE JE POVZPEL NA NAJVIŠJO STOPNICO.

Na vseh treh dirkah je tekmovalce v pokalu Seicento – Siemens spremljal dež. David Kraševac se na začetku ni popolnoma znašel v dežnih razmerah, saj: »V prejšnji sezoni ni niti na eni preizkušnji padel dež. Take razmere so bile zame popolna novost in moral sem se prilagoditi.« Na prvi dirki v Polhovem Gradcu je kljub težkim razmeram zasedel drugo mesto, tik za prekaljeno borko Asjo Zupanc. Ob tem pa je kljub vsemu dosegel najhitrejši čas dirke. Na drugi preizkušnji v Sevnici je zaostanek za »divjim« dekletem zmanjšal na 8 desetink in zopet zasedel drugo mesto. Povsem drugačna slika pa je bila na Rogli. Po prvi vožnji je še zaostajal za Zupančev, nato pa ves zaostanek izničil v eni vožnji ter še nekaj pridobil. »Proga na Rogli je bila za spoznanje bolj odprta. Meni

osebno nekoliko bolj odgovarjajo ravnejše proge in to sem dobro izkoristil. Še vedno imam nekaj rezerve v vožnji, ki jo bom skušal izkoristiti,« pravi Kraševac, ki skupno zaseda drugo mesto.

Medtem je tudi zamenjal klub, sedaj vozi za AS Koleselj iz Logatca. »Poklical me je Aleš Hace, mi ponudil določene ugodnosti in pristal sem na pogoje. Zadovoljen sem, saj sem sedaj v klubu bližje doma, moja domača dirka pa bo sedaj v Logatcu,« je prestop komentiral zgovorni Studenčan.

V nedeljo, 13. 6., pa je bila že četrta dirka, in sicer na CPL Ringu v Logatcu. Rezultatov zaradi zaključka redakcije na žalost ne moremo objaviti.

Miha Mišič

Nogometni turnir Studeno 2004

Najboljši nogomet doslej

LETOŠNJA IZVEDBA NOGOMETNEGA TURNIRJA NA STUDENEM JE POSTREGLA Z NAJKVALITETNEJŠIM NOGOMETOM DOSLEJ. ZMAGOVALNA EKIPA JE ZASLUŽENO POSTALA ADRIA IZ NOVEGA MESTA, ORGANIZATORJI PA SO ZOPET IZPELJALI LEPO PRIREDITEV.

Kot lansko leto je na tekmovanju nastopilo dvanajst ekip, ki so tvorile štiri skupine po tri moštva. Tekmovanje je potekalo po sistemu »vsak z vsakim«. V predtekmovanju so gledalci videli skupaj dvanajst zelo zanimivih srečanj. Zmagovalci skupin so si priigrali polfinalno srečanje. V prvem polfinalu sta se pomerili ekipi Avto M in Adria, slavila pa je slednja z izidom 1:2. Drugi so si finalni nastop zagotovili Veterani, ki so bili z najnižjim možnim izidom boljši od ekipe Luzerji. Poraženca polfinalov sta za tretje mesto izvajala kazenske strele. Boljši so bili igralci Avto

Letošnje tekmovanje je minilo v borbenem duhu, gledalce pa so navduševale številne lepe poteze igralcev. Pohvaliti velja tudi sodnike za odlično opravljeno delo. Celotno dogajanje je popestrila ekipa iz Žimaric s številno udeležbo igralcev in navijačev. Prazne baterije so si igralci napolnili s čevapčiči in pijačo po izbiri.

Najboljše ekipe in strelec so po koncu tekmovanja prejeli pokale in praktične nagrade pokroviteljev.

Pohvaliti velja organizatorje, ki so ponovno lepo izpeljali prireditev, glede na odzive gledalcev, pa so bili

Na Studenem se je igral odličen nogomet

M-a. Največ zanimanja je požela finalna tekma med Adrio in Veterani. Po vodstvu prvih za dva gola so Veterani sicer znižali na 2: 1, a se potem izid ni več spremenil in igralci iz Novega mesta so zaslužno iz rok organizatorja prejeli pokal za prvo mesto. Kapetan zmagovalcev, Dino Ivkovič, je po tekmi povedal: »Zahvaljujemo se organizatorjem za povabilo. Zelo smo zadovoljni z organizacijo, prav tako tudi z izidom. Čestitke ostalim ekipam za 'fair play'.«

zadovoljni tudi oni. Studenčani si prizadevajo, da bi turnir postal še bolj tradicionalen.

Končni vrstni red:

1. Adria, 2. Veterani, 3. Avto M, 4.-12. Luzerji, Žimarice, Cajnarje, Trgovina pri Darji, Cajnarje 2, Rrotek, Studeno, Gostilna Miklavčič, Zakrajški.

Najboljši strelec: Mrak (Adria – 7 zadetkov).

Jože Avsec ml.

Korak do črnega pasu

TONIJA KLJUNA S STUDENEGA LJUBITELJI ŠPORTA NA BLOKAH PRAV GOTOVO POZNATE. PRED LETI JE, KOT NJEGOVA SESTRA MATEJA, USPEHE DOSEGAL NA ČRNO-BELIH POLJIH, SEDAJ PA ŽE DOBRA TRI LETA TRENIRA KARATE. ŽE PO DOBREM LETU IN POL TRENIRANJA GA JE POTEGNILO V TEKMOVALNE VODE. POLEG ŠTUDIJA ELEKTROTEHNIKE SE UKVARJA TUDI Z GLASBO, SODI ŠAHOVSKE PARTIJE, MED IZPITI PA SI JE VZEL NEKAJ ČASA TUDI ZA BRALCE BLOŠKEGA KORAKA.

Ko je prišel na študij v Ljubljano in se znašel med štirimi stenami, nekaj ni bilo v redu. *»Malce bo potrebno pomagati in kar hitro sem začel iskati primerno rekreacijo. Pa mi je prijatelj po naključju predstavil trenerja*

povabil v ekipo in z njo je dosegel naslov ekipnega državnega prvaka v katah za leto 2002. »Ta uspeh me je močno presenetil,« pravi Toni, ki je tako začel svojo tekmovalno pot. *»Sedaj tekmujem v katah in borbah. Konkurenca je zame zelo močna. Na državna tekmovanja hodijo karatejisti, ki trenirajo vse od malih nog, tudi po 15 in več let, in zame so taki pretred oreh. Na začetku sem nastopal samo v katah, vendar sem se kmalu odločil tudi za borbe,«* doda zgovorni Studenčan. *»Nemalokrat pa se zgodi tudi, da je sodnik tekmovalcu, ki se že nekaj let udeležuje največjih tekmovanj, nekoliko bolj naklonjen. Tako je 'zelencem', kot sem jaz, še težje,«* potarna Toni.

Pred leti je bil tudi aktiven šahist. Poleg gimnazije je zaključil še sred-

njo šahovsko šolo na Vrhniki, vendar mu sedaj za resnejše treniranje šaha zmanjkuje časa. *»Enostavno ni šlo več vse skupaj. Začeli so se prekrivati datumi tekmovanj, kakšen koncert s skupino in neke sem moral popustiti. Za šah je pač potrebno ogromno časa, ki ga moraš vložiti v resno delo in za sama tekmovanja, da napreduješ do rezultatov.«* Za šahovnico še vedno sede z veseljem, sodeluje v šahovskem klubu v Loški dolini in kot šahovski sodnik organizira tudi kakšno študentsko šahovsko tekmovanje v Ljubljani.

Po izpiti v juniju ga čaka nekaj poletnih počitnic, med katerimi bo tudi 10-dnevni seminar poletne karate šole na morju. *»Ja, komaj čakam konec izpitov! Na morju bomo začeli s pripravi na novo sezono v septem-*

Pestro in dejavno

OD ZADNJEGA POROČANJA O DOGAJANJU V ŠTUDENTSKEM KLUBU BOŠ SE JE ZGODILO MARIKAJ. OD LEŽERNEGA POSEDANJA PRED FILMSKIM PLATNOM PA DO NEUSTAVLJIVEGA HITENJA, KI SE JE PRIČELO KONEC MAJA S PRIČETKOM IZPITOV IN KOPICO DEJAVNOSTI IN DOGODKOV V KLUBU.

Za začetek smo aprila s cerkniškim klubom NŠK okupirali klub K4 v Ljubljani. V goste so bili povabljeni lokalni bendi z Duwai Orchestra na čelu, ki so dodobra razgreli publiko. Še isti teden se je v BOŠ-evih klubskih prostorih odvijal prvi LAN-party na Blokah. Izraz je novodoben in verjetno marsikomu neznan:

Toni Kljun in njegov mladi sostanovalec na lanskem poletnem seminarju karateja

karateja, ki je ustanovil nov karate klub v Grosupljem. Povabil me je, naj pridem in sem šel,« se začetkov spominja Toni. Tako se sedaj vsaj dvakrat na teden vozi v Grosuplje. *»Treniram toliko, kolikor mi dopušča čas.«* Rezultat trdega in resnega dela je pas rjave barve, ki ga Toni nosi že eno leto. Kot smo že omenili, se Toni udeležuje tudi državnih tekmovanj. Na začetku ni nameraval nastopati, vendar ga je trener ob pridnem treniranju

»Želim si uspeti, vendar napredovati je potrebno stopnico za stopnico.«

bru. Takrat se nameravam udeležiti pokalnih tekmovanj in mednarodnih turnirjev, aprila naslednje leto pa bo zopet državno prvenstvo.« Na vprašanje o ciljih Toni Kljun odgovarja: *»Seveda si želim uspeti. Vendar se zavedam, da se ne da ničesar prehiteti. Napredovati je potrebno stopnico za stopnico. S pridnim delom bodo prišli tudi rezultati,«* je v optimističnem tonu zaključil simpatični Bločan. O rezultatih in uvrstitvah bomo poročali tudi v Bloškem koraku.

Želimo mu čim več uspehov na športni poti.

Miha Mišič

ŠD Bloke Turnir v malem nogometu za Minijev memorial

V nedeljo, 2. maja, se je na asfalt-nem igrišču v Novi vasi odvijal že 14. tradicionalni turnir v malem nogometu za Minijev memorial.

Turnirja se je udeležilo kar 8 ekip z Blok in okolice. V 8-urnem nogometnem spektaklu so prišli na svoj račun vsi ljubitelji športa. Vrhunec dneva je bil finale, v katerem

je ekipa Cajnarje v soju žarometov prepričljivo ugnala ekipo ZK United. Za najboljšega strelca turnirja je bil razglašen Simon Cvetko. Končni vrstni red: 1. Cajnarje, 2. ZK United, 3. Kava bar Tanja, 4. Metle, 5. Luzerji, 6. Avto M, 7. RoteK, 8. Puma Team.

S.K.

Na LAN partiju je bilo res napeto

LAN-party je vrsta računalniške zabave, kjer so igralci določene igre povezani prek LAN (Local Area Network) povezave, kar omogoča, da igralec za vsakim računalnikom vpliva na dogajanje v skupnem prostoru v realnem času. Da je dogajanje še bolj napeto, poskrbi dobra računalniška igrara. Tokrat so se igralci pomerili v igranju prvoosebne streljačine Unreal Tournament. Na petih računalnikih se je zvrstilo 20 igralcev, vzdušje je bilo izjemno, zmago pa si je v trdem

boju priboril Uroš Škrabec.

V maju se je raznolikost ponudbe dogodkov dvignila na sam vrh, saj smo gostili predavateljico Majdo Žnidaršič, ki je predstavila alternativen pogled na vladarja sveta – denar. Obisk predavanja sicer ni bil množičen, je pa pomembno to, da se širi vedenje o tej tematiki, kot je povedala predavateljica. Isti konec tedna, 16. maja, smo gostili v sodelovanju z Medobčinskim društvom invalidov Kulturno društvo Alojzija Mihelčiča, ki nam je predstavilo igro Kri nej uoda. Odlično pripravljena in izvedena igra je iz občinstva izvabila salve

Praška Pozzo in Lucky na Škisovi tržnici sta bila v dežju in blatu res umazana kot "prašička"

smeha, zato lahko trdimo, da je bila zadnja igra te sezone tudi najboljša. V maju je bilo poskrbljeno tudi za filmofile, saj so se ves mesec odvijali filmski vikendi na temo popularne filmske trilogije Matrica.

Junij nam je nartosil šolske obveznosti, zato smo se študentje posvečali predvsem izpitom, vseeno pa nismo zanemarili klubskega dogajanja, saj je sredi meseca zapel

Polomljen gramofon. Miha Mišič je na interaktiven način predstavil ladijsko popotovanje Mateja Kljuna na čezoceanki okoli sveta. Razgiban pogovor, multimedijška predstavitev in šaljiva vprašanja so navdušili publiko, ki se je na koncu ob sirovi grmadi in rujni kapljici potegovala še za predmet poželjenja, ki ga je Matej prinesel s svojega popotovanja. S tem dogodkom se je BOŠ uradno odpravil na poletni dopust, hkrati pa smo že pripeljali pred klubske prostore mešalce za malto, saj bomo čez poletje prenavljali obstoječe prostore, da bodo bolj funkcionalni, udobni in prijetni za druženje. Trenutno še potekajo možganske nevi-

NŠK je okupiral K4, publiko so kot lani dodobra razgrela Duwai Orchestra

hte, kako in kaj naj spremenimo, znano pa je že, da bomo potrebovali nekaj kosov pohištva – predvsem udobnejše stole, zato se obračamo s prošnjo na vse, ki imate primerno opremo in je ne potrebujete več, da nam jo odstopite.

Se vidimo v novem šolskem letu v prenovljenih prostorih na novih prereditvah.

Miha Knavs

Od strani

Beg pred možgani

Miha Mišič

Beg možganov je težava, ki pustoši po večini manjših in manj razvitih krajev, občin, regij ali pa celo držav. Ko gredo mladi ljudje v svet, pa naj bo to le prehod iz osnovne v srednjo šolo, opazijo razlike. Drugo okolje ponuja številne drugačne dejavnosti, drugačne usmeritve, drugačne poklice. Opirajo se nove smeri, za katere še slišali nismo. Zato naj se nam ne zdi čudno, če se je sosedov »frskovec« vpisal na politologijo. To so smeri, ki v današnji civilizaciji prinašajo kruh. V tem trenutku mogoče še ne, v naslednjih letih pa bodo. Fakulteta, ki prodaja to znanje, roko na srce, nekega velikega znanja ne bo dala. Uči stvari, za katere mogoče nikoli več ne bomo slišali. Vendar tako je, prodaja se imidž, pomembne so večine v nastopanju. Dober akviziter nam bo vedno prodal kakšno knjigo.

Politologi, družboslovni informatiki, tržniki ali pa znanstveni raziskovalci uporabne matematike na Blokah nimajo kaj delati. Zaslужek si bodo potemtakem morali poiskati v krajih, občinah, regijah ali pa celo v državah, ki tako inteligenco potrebujejo. Tu ne moremo kaj dosti spremeniti. Pravijo, da imamo na Blokah največ rezerve v turizmu. Že res, ampak, mar se bom ob koncu tedna pripeljal domov ali na kmečki turizem?

Študentje radi pridemo domov. Hrane na bon, kot ji pravimo v žargonu, se kaj hitro naveličaš. Pa ni le to. Lepi so spomini iz otroštva, domača postelja je še vedno najljubša in ni je čez staro družbo.

Že od prehoda v srednjo šolo se najbolj od vsega veselimo počitnic. Brezskrbni dnevi, ki jih izkoriščamo tudi za nabiranje novcev. Vendar se sprašujem, koliko študentov bo letos lahko počitniško delo dobilo na Blokah. Se vam ne zdi, da je tudi to možnost, da bi bodoče pravnike, ekonomiste ali računalnikarje zadržali tu? Prepričan sem, da bi vsak bloški študent za pol manjšo urno postavko, kot bi jo dobil v Ljubljani, radé volje delo opravljal v rodnem kraju! In kar zmrazi me, ko se spomnim, da se bodo polni avtomobili študentov in dijakov vozili v sosednje občine delat za absolventske izlete, nov računalnik ali pa samo za najemnino za stanovanje v Ljubljani. In če se zdi, da novovrški podjetji ne bosta sprejeli študentov, potem je okolica Bloškega jezera potrebna ureditve, mize, ki so postavljene ob cesti je potrebno prebarvati, posaditi in zaliti rože na avtobusnem postajališču ali pa če hočete, pokositi travo pred občinskimi prostori. Da, tudi na tak način bi lahko pritegnili mladino, ki se bo s cmokom v grlu vsako nedeljo odpravila po zaslužek drugam. Ne čudim se več sošolkam iz osnovne šole, ki me sredi Nove vasi pozdravijo v fini ljubljanskini. Drugod po Evropi so ljudje ponosni, da lahko z govorico izkažejo svojo pripadnost. To bi morali privzgojiti, domoljubje, ki ga tako primanjkuje Slovincem, še bolj pa Bločanom.

»Gliserji« na Bloškem jezeru

Ne, to ni bila prvoaprilska potegavščina, ker se je vse skupaj dogajalo 4. aprila letos in zares.

Ker zaenkrat podvodnega življenja v bloškem jezeru ni čutiti, divje race (kar jih je še ostalo) pa so se jim vljudno umaknile, so na pobudo modelarja iz Cerknice Sebastijana Ličena – Seba na lepo preurejeno okolje in očiščeno jezero prišli modelarji iz širne Slovenije (nekaj čez 20 tekmovalcev). Bila je to uvodna prijateljska tekma modelarjev posameznikov in že dobro organiziranih klubov. Kljub temu da tekmovanje ni bilo znano domači javnosti, se je to sončno nedeljo zbralo na Bloškem jezeru kar nekaj domačinov in njihovih nadobudnih otrok, ki so si tudi sami želeli imeti doma tako hitro »igračko«.

Samo tekmovanje je potekalo večji del dneva z modeli čolničkov v različnih kategorijah, ki dosegajo hitrosti tudi preko 100 km/h.

Za popestritev tekmovalnega pro-

grama so v popoldanskih urah nastopili izven konkurence tudi modelarji s tremi avtomobilčki in celo petimi helikopterji, ki so vodeni z rokami pravih strokovnjakov počeli tudi take akrobacije in lupinge, da bi laik na prvi pogled pomislil, da so te 'stvarce' narejene prav zato, da

kljubujejo zakonom fizike, skregane z gravitacijo, pa še kaj bi se lahko reklo...

Ob primerni kotizaciji za štartnino je organizator prispeval pijačo in hrano za nastopajoče in ostale, ki so bili navdušeni za to vrsto piknika.

Tekmovanje ob Bloškem jezeru je bila paša za oči

Pravi namen organiziranja tekmovanja na Bloškem jezeru je bila med drugim tudi promocija in predstavitev te zvrsti tekmovanja tudi našim bloškim ljudem, predvsem mladini, ki je pokazala veliko interesa za modelarje in njihove izdelke.

Na našem območju je kar nekaj modelarjev iz različnih panog, ki pa se med seboj skoraj ne poznajo in niso klubsko povezani. Potrebno bi bilo iskati zunanje sodelavce, ker pa te reči niso za vsak žep in tudi niso ravno poceni, bi bil naval sponzorjev tudi dobrodošel.

Vsi tisti, ki ste zainteresirani ali pa samo »firbčni« in vas zanima kaj več o modelarstvu, si lahko ogledate in se pogovorite na forumu na njihovi lokalni spletni strani (<http://www.begunje.net/modelarji>).

Že sedaj ste povabljeni na tekmo modelarjev predvidoma 10. oktobra 2004 (odvisno od vremena), ki bo prav tako na Bloškem jezeru in jo bodo kot zadnjo prijateljsko tekmo v letošnjem letu modelarji izkoristili za podelitev pokalov in priznanj na državni ravni.

Tomislav Beroš

Zapis o prireditvi malo drugače

Trema je, treme ni in Krpan na Blokah je in ni

»Da te bes opali!« sem imela navado zamrmrati, kadar me je kaj ujezilo. Ko pa sem pred četrto stoletja službeno zašla na Bloke, me je razveselilo dejstvo, da je Levstikov junak tukaj še močno prisoten. Po letu dni sem se tu poročila, zato me še bolj pogreje neupravičena kritika o teh zaplankanih Blokah in njihovih prebivalcih. Zaradi svoje preobčutljivosti sem celo hudo zbolela, zato skušam zdaj s svojimi »talenti« (invalidsko pokojnino) gladiti stezice do naših src.

Predlani sva z možem uživala v igri Martin Krpan na Studencu pri Domžalah. Seveda mi je bilo takoj jasno, da mora Jure Sešek priti tudi v »ta pravo« Krpanovo deželo. Sosed Jože mi je posredoval pri svojem svaku, režiserju te igre Lojzetu Stražarju. Ko sem se dogovarjala za datum, še nisem vedela,

da bo večina bloških kulturnikov sodelovala na slovesnosti ob vsotopu Slovenije v EU. Zato sem se obrnila na g. Franceta Škrabca in Toneta Urbasa, Matevžlovega z Volčjega.

Tako smo na belo nedeljo, nedeljo božjega usmiljenja, v telovadnici OŠ prisluhnili pesnitvi pevovodje Janeza Kranjca o Martinu Krpanu z njegovo že uigrano ekipo MPZ Tabor in recitatorjema Cveto Levec in Francem Dolničarjem (butalskim županom), kateri res veliko vedo o Krpanu. Poezija Mire Turk Škraba in Aleksandre Turšič je govorila pa o drugih rečeh. Ansambel bratov Štrukelj nas je navdušil s svojim izvajanjem. Janez Strle (Korenov zet s Studenega) in brata Novak iz Loškega Potoka so takisto skoro do konca raztegnili meh. Tomaž Antončič in Majda Šraj iz Društva

Sožitje sta se za nastop prelevila v prava piarovca. Astrologinja Helena Vesna Pridigar nam je zagotovila, da so tudi nad Blokami zvezde v ustreznem položaju, posebno še, če se znamo vživeti v kožo bližnjega. Jure Sešek začuda še sedaj ni pozabil besedila Levstikovega junaka. Da je Stane Mancini res zvezda, nam je dokazal z večkratnim prihodom na oder.

S Tonetom sva imela srečno roko tudi pri izbiri voditelja, Aleša Brana. Že res, da je Aleš uspešen novinar, napovedovalec, voditelj ..., a s tako lahkoto zapetljaje preleviti v hec, ni vsakemu dano. Mogoče pa zato, ker je tudi on »blouški« zet (od Ogradarjeve Vere iz Raven) in občasni pevec bloškega zbora.

Sceno je izdelal Mišo Strman.

Upam, da so bili gledalci tudi v srcu tako zadovoljni, kot jim je

bilo videti na obrazu. Sicer pa, kdor se je podal v organizacijo malo večje zadeve, kot je le domači piknik, ve, kako pestro zna biti. Kljub težavam vztrajam naprej. Občutek, da nekomu polepšam urico ali dve, odtehta vse.

Na izseljensko nedeljo boste pri gasilnem domu lahko naročili video kaseto, Ložani pa so to lahko videli že na svoji kabelski tv.

Torej pridite 4. 7. 2004 s svojimi hladilnimi torbami h gasilskemu domu v Novi vasi, novonastajajoče Društvo za zdravo življenje Bloke pa vas bo pričakalo z zdravilnim čajem in narastkom iz pirine moke z »bloškim« ananasom. Pridružite se nam na popoldanskem klepetu.

Veste kaj? Bog vas obvaruj! Pa nikar kaj ne zamerite!

Martina Hribar

Organizacijski odbor se je po lanskoletni celo finančno dokaj uspešni organizaciji Kmečkega praznika odločil, da tudi letos izpelje praznovanje na Blokah in prvo ali drugo avgustovsko nedeljo povabi obiskovalce od blizu in daleč na vsem znano in prijetno prireditve. Da pa bo prireditev ostala privlačna tudi v bodoče, pripravljamo spremembe in dopolnitve, saj bo v organizacijskem smislu prenovljena, v programski del pa vnašamo novosti, ki jo bodo naredile zanimivejšo predvsem za vsakoletne tradicionalno zveste obiskovalce.

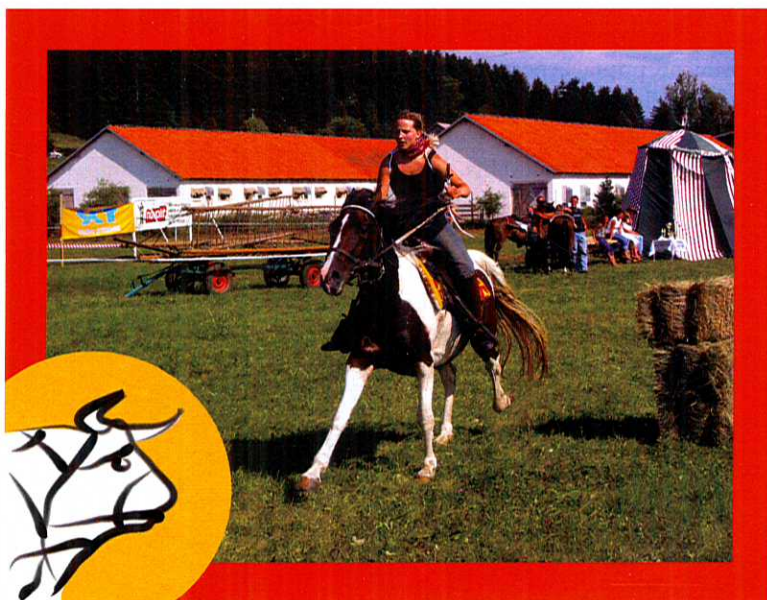
Priprave in organizacija takega praznovanja je po svoje dokaj zahtevna, saj poteka v času dopustov in poletne vročine, pa tudi delo je še vedno v veliki večini volunteersko. Zato razmišljamo, da bi dogajanje, ki je bilo prejšnja leta strnjeno v nedeljsko popoldne in noč, raztegnili na dva dni. S tem bi omogočili tudi časovno delitev zabavnega programa in vsebin za mlade, to bi se začelo že v soboto. Ta dan bi bil primeren tudi za izpeljavo eventualnih kvalifikacijskih tekmovanj, oziroma bo namenjen uradnemu treningu, organizatorjem in tekmovalcem.

In kako popestriti in zapolniti program dogajanja?

Prireditve, ki je nastala v drugih časih, je bila namenjena zabavi in

Tradicija se nadaljuje

Avgusta na Blokah zopet praznujemo

tekmovanju sosednjih in pobratenih kmetijskih organizacij v tradicionalnih kmečkih opravilih. Z vsakoletnim ponavljanjem programa in spremembami v kmetijstvu pa je zainteresiranost za ta način organizacije in angažiranosti nekako splahnela. No, konji pa so kljub temu ostali stalna oporna točka vsakega organizatorja in magnet za obiskovalce. In to so še danes, saj je ta panoga v občutnem porastu in predmet zan-

imanja vse širšega kroga ljubiteljev konj. In mimo tega tudi danes ne moremo. Vprašanje je le, na kakšen način, kraju, času in terenu primeren nastop naj pripravimo. To ostaja v tem trenutku še odprta naloga za oblikovalce programa. Pa ne samo to. Razmišljamo namreč o občutni spremembi celotne zasnove prireditve. Če Bločani tekmujemo sami s sabo in proti sebi, kar prihaja

zadnja leta vse bolj do izraza, zadeva tudi za udeležence ni več tako zanimiva. Po drugi strani pa je v zadnjem desetletju na območju, ki ga pokriva ta prireditev, nastalo kar nekaj novih občin. Zato se samo po sebi vsiljuje vprašanje: Ali ne bi veljalo k sodelovanju pritegniti vseh sosednjih občin in morda še katero, ki bi se s svojo ekipo pomerila v spretnosti, iznajdljivosti, morda v znanju, pa tudi v športni sreči, ki bi se poskušale dokopati do čim boljše uvrstitve in temu primerne nagrade. Na ta način pa bi se spremenila tudi vloga gledalcev, saj bi se ti prelevili v navijače svoje ekipe in bi na ta način tudi oni bolj aktivno sodelovali na prireditvi.

Vse to je seveda treba še konkretizirati, kar pa ni enostavno. Upamo pa, da bomo v času, ki nam je še na razpolago, lahko uresničili čim več novih idej, ki jih pričakujemo tudi od tistih, ki jih morda imate in bi jih že na letošnji prireditvi preizkusili tudi v praksi.

Predvsem pa upamo na pripravljenost županov za sodelovanje, pa tudi turističnih društev, športnih, konjerejskih in drugih organizacij iz naše sosesčine in seveda tudi domačih. Na ta način nam bo vsem skupaj uspelo realizirati Kmečki praznik v novi obleki in popestriti dolgočasni avgust.

*Organizacijski odbor –
programska komisija*

LD Nova vas

Iz lovskega nahrbtnika

LD Nova vas je tudi letos na občnem zboru pregledala svoje delo v preteklem letu in zaključila, da je tudi v letu 2003 uspešno končala svoje naloge.

Vodstvo LD je dobilo s sprejemom poročila zaupanje, da tudi v bodoče vztrajajo na sprejetih usmeritvah. Končno je bil v državnem zboru sprejet nov lovski zakon, ki je po našem prepričanju dober za divjad, manj dober pa za lovce in lastnike gozdov. Kljub prizadevanju nekaterih lovcev in predstavnikov občin nam ni uspelo prenesti izvajanja zakona na občinski nivo, ampak bodo tudi o tem odločali v Ljubljani. Naši nekdanji sodržavljeni bi temu

dejali: »Daleko od srca, daleko od ljubavi.« Pustimo času čas. Verjetno je Lovska organizacija ob sprejemu zakona zamudila priložnost, da bi se organizirala po občinah, tako kot je organizirana država. No, to je že politika, lovci pa nismo ravno zagreti politiki.

Pa pogledjmo, na kaj smo lovci LD Nova vas še posebno ponosni, da nam je v preteklem letu dobro uspelo:

1. Bili smo domačini na letni skupščini Zveze lovskih druženj Notranjske.
2. Naš predstavnik je bil eden od treh delegatov na občnem zboru

Novi lovski zakon bo dober za divjad. Še sreča, da smo uplenili to mrcino.

Lovske organizacije Slovenije.

3. Organiziran je bil izlet na lovsko razstavo v Gornjo Radgono.

4. Tudi na kmečkih igrah z razstavo likovnih del OŠ Nova vas in lovskih trofej smo bili uspešni, saj so pohvale kar deževale. Lovci LD Nova

vas pa se ob tej priliki zahvaljujemo akademskemu slikarju Mišu Strmanu za požrtvovalno vsestransko pomoč in delo ob postavitvi razstave.

Z OŠ Nova vas zelo dobro

Nadaljevanje na naslednji strani

Nadaljevanje s prejšnje strani sodelujemo že vrsto let. Velik del zaslug za dobro sodelovanje ima tudi ravnateljica ga. Milena Mišič. Tako smo ob nekem pogovoru z go. Mileno dogovorili, da lovci poskušamo obnoviti strelišče in pričnemo s strelskim krožkom na šoli. Ob veliki pomoči hišnika Vinka in skupine lovcev nam je to tudi uspelo. Da nam je res uspelo, lahko v nadaljevanju tega članka preberete, kaj so ob koncu krožka napisali udeleženci.

Starešina LD Nova vas

V šolskem letu 2003/04 je od začetka meseca novembra do konca meseca aprila na OŠ Toneta Šraja – Aljoše potekal strelski krožek pod

Lovski dom Nova vas in si ogledali nekatera lovška orožja.

Pri praktičnem delu pa smo se učili pravilno uporabljati strelno orožje. Streljali smo z zračno puško – to je seveda zavzemalo največji del našega zanimivega urnika pri strelskem krožku. Najprej smo se naučili, kako zračno puško uporabljamo, nato pa smo izpilili fizično in psihično pripravljenost, da smo lahko pravilno streljali. Nekaj ur smo vse to vadili, nato pa so sledila t. i. ligaška tekmovanja, kjer smo merili svoje znanje, ki smo si si ga nabrali v preteklih urah. Ta tekmovanja so potekala predvsem v mesecu aprilu, zadnje pa je bilo v začetku maja. S tem tekmovan-

Udeleženci krožka so bili naslednji učenci: Matjaž Lah, Jan Ivančič, Žiga Šparemblek, Matija Milavec, Dejan Rot, Dejan Zakrajšek, Tadej Dobravec in Janez Modic

vodstvom LD Nova vas, ki ga je vodil g. Franci Primožič ml. Krožek je obiskovalo osem učencev iz 7. in 8. razreda.

Sam krožek je bil razdeljen na dva dela in sicer na teoretični in praktični.

Pri teoretičnem delu smo spoznavali zgodovino puškarstva ter osnovno zgradbo lovskih orožij. Posebno zanimivo je bilo, ko smo obiskali

jem smo tudi zaključili s strelskim krožkom za to šolsko leto.

Dogajanje v strelskem krožku je bilo zelo zanimivo in pestro in vsem nam je žal, da se je za to šolsko leto že končal. Mislim, da je bila za vse tiste, ki smo ga obiskovali, to lepa in poučna izkušnja, ki se je bomo še dolgo spominjali.

*Udeleženci krožka
OŠ Toneta Šraja Aljoše*

Že 10 let vsak dan z vami – Radio 94, Postojna

RADIO 94 D. O. O. JE ZAČEL S POSKUSNIM ODDAJANJEM PROGRAMA 1. JUNIJA 1994, ČEZ MESEEC DNI PA SE JE ZAČELO ZARES. KO SE OZREMO NAZAJ, LAHKO Z ZADOVOLJSTVOM UGOTOVIMO, DA SO BILI CILJI PRAVILNO ZASTAVLJENI, SAJ SMO SI PRI ZVESTIH POSLUŠALCIH USPELI PRIDOBITI SIMPATIJE IN NAKLONJENOST.

Na začetku smo v živo oddajali vsak dan od 7.00 do 19.00, od petka do nedelje pa do 24.00. V ostalih terminih smo prenašali signal Radia Glas Ljubljane. Čez nekaj časa smo spoznali, da se ljudje radi tudi prebuja v naši družbi in smo začeli z oddajanjem že ob šestih zjutraj. Danes oddajamo iz našega studia vseh 24 ur na dan, po končanem dnevno vodenem programu je program voden iz avtomatske režije. Naš slogan »Od jutra do večera vam ne damo mira« torej ni iz trte izvit.

Lani je Radio 94, Postojna postal

tudi solastnik Notranjskega radia Logatec in tako pričel oddajati skupen program na dveh dodatnih frekvencah. Danes nas lahko ulovite na 91,1; 97,8; 98,2; 104,1; 107,1 MHz, na celotnem območju občin Ilirska Bistrica, Pivka, Postojna, Cerknica, Loška dolina, Bloke, Logatec, Vrhnika, Borovnica, Brezovica, Idrija, pa tudi v Ljubljani in na škofjeloškem koncu.

Poleg radijskega studia, ki je tehnično zelo dobro opremljen, imamo produkcijski studio, kjer snemamo glasbene skupine, oktete

Notranjske salame priznane tudi na Vipavskem

V petek, 26. marca, je v Vipavskem hramu v Vipavi potekalo tekmovanje za izbor najboljše suhomesnate specialitete, poznano kot **Salamiada**.

Tekmovali smo v dveh kategorijah, in sicer: v kategoriji nedimljenih salam, ki so odlika in značilnost Krasa, kjer burja zagotavlja ustrezen

postopek sušenja, ter v kategoriji dimljenih salam, katere so med zorenjem izpostavljene tudi dimu.

V ostri konkurenci so bile strokovni žiriji na pokušino salame iz regij širom po Sloveniji, od Vipavske in Goriške, ki sta bili gostiteljici, do Postojnske, Belokranjske in Notranjske.

V kategoriji nedimljenih je prvo mesto pripadlo salami, ki jo je izdelal in sušil Jože Funda, direktorja Cementarne Anhovo, po rodu Notranjec iz Grahovega.

V kategoriji dimljenih salam pa je prvo mesto pripadlo salami, ki jo je oddal v ocenjevanje Iztok Škrli, direktor Novolita, izdelal, dimil in sušil pa Ivan Lah, podžupan Občine Bloke.

Tako je bila v prijetnem družabnem srečanju, ki ga je popestrila tudi pevka Polona Furlan, s strani uglednih in priznanih degustatorjev prepoznana in priznana kvaliteta proizvodov, ki jih je naredila in donegovala bloška, oziroma notranjska roka, kar je potrdilo in uveljavilo ugled Notranjcev, tudi na tem področju.

R.P.

Veseli zmagovalci so iz naših krajev

in zборе. Ker razpolagamo s kvaliteto produkcijo in kadrom, izdelujemo reklamne spote za naročnike iz Slovenije in Italije.

Radijski sodelavci se dobro zavedamo, da naši poslušalci radi obiskujejo tudi prireditve. Z izvedbo letih se jim skušamo oddolžiti tudi za zvestobo. Tako organiziramo tri

različne javne prireditve, ki so že postale tradicionalne:

PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI

je oddaja, za katero lahko trdimo, da sodi v vrh po priljubljenosti in ki našim poslušalcem dela družbo

2. del

Enoletni študij na Japonskem

Bližal se je julij, na obzorju je bila ponovno izpitna mrzlica, ki je bila za odtенок manj mrzlična od februarске, glede na vse izkušnje in znanje jezika. Po izpitih so bile na vrsti še ene počitnice, hkrati pa se je pojavil grenak občutek, da bo treba kmalu domov.

kakega čudaka. Nasprotno, ljudje so poskrbeli za naju, naju zapeljali do željenega cilja, velikokrat zaradi tega napravili ogromen ovinek, na koncu pa nama v žep potisnili pettisočaka. Češ, nismo mogli iti skupaj na kosilo, pa si ga privoščita sedaj. Nisva mogli verjeti lastnim ušesom in očem. Začetna skeptičnost in nejevernost se je sprevrgla v občutek, da je to res en poseben narod, vreden občudovanja.

Hokkaido naju je očaral, počutili sva se kot doma, saj je neverjetno podoben naši zeleni gozdnati slovenski pokrajini. Ker sem rojena med notranjskimi gozdovi, mi je bila cela pokrajina toliko bolj ljuba. Ko sva hodili na razne izletniške točke in opazovali ljudi, ki so se čudili idiličnim jezercem sredi gozda, srnjadi, hribom, sva se nasmihali sami sebi. Saj je kot doma, saj to ni skoraj nič

novega za naju, sva si mislili. Samo to, da sva pač na drugi strani sveta in da je govorica ljudi malce drugačna, je celi situaciji dajala nek poseben čar. Naj omenim še eno značilnost otoka. Ker je bil otok poseljen relativno pozno, šele v 19. st., je poselitev otoka precej redka. Tudi v večjih mestih, kot je Sapporo, ni gneče, ki je značilna za mesta južnejše Japonske. Podoba mest in naselij pa se bolj nagiba k zahodnemu (ameriškemu) stilu, saj so bili pravzaprav Američani tisti, ki so dejansko pričeli vzpodbujati razvoj otoka.

Še nekaj. Temperature so bile, kljub dejstvu, da sva bili tam avgusta in da je v osrednji in južni Japonski vladala peklenska vlaga in vročina, nadpovprečno nizke. Velikokrat sva se morali obleči vsa oblačila z dolgimi rokavi, ki sva jih imeli s sabo, da bi nekoliko ublažili nizke temperature. Misel, da bi zaplavali v Ohotskem morju, pa sva ovrgli takoj, ko sva prispeli na otok.

Po vrnitvi v Maebashi, moje stanovanje, je Katarina kmalu zapustila Japonsko in se vrnila domov. Mesec kasneje sem odhajala tudi sama. Sledilo je zadnje pakiranje stvari. Neverjetno, koliko krame se mi je nabralo v enem letu. Še živo se spomnim noči, ko sem v nahrbtnik poskušala stlačiti stvari, da bi videla, če mi bo uspelo vse odnesti in se zgroženo sesedla in ugotovila, da bo treba poslati še četrti 20-kilogramski paket po ladijski pošti proti domu.

Najtežje pa je bilo »spakirati« svoje občutke, čustva, ki so me prevevala ob misli, da je treba proti domu. Poslavljanje od ljudi mi pomeni velik napor. Vendar se temu nisem mogla izogni-

ti. Kako bi se le? Ločitev od ljudi, ki sem jih vzljubila v tem letu, v katerih sem puščala del sebe in z mano je šel del njih. Ločitev od dežele, o kateri sem sanjala od malega; bambusovih gozdov; simpatičnih ukrivljenih streh templjev, gradov in navadnih hišk; električne napeljave, ki je v celoti speljana po zraku; ljudi, ki te skrivoma opazujejo izza trgovinskih polic ... Ločitev je pomenila pravi mali šok. Še danes, ko to pišem, imam v grlu cmok, v očeh se mi nabirajo solze. Trenutki, ko sem s prijatelji zadnjič rekla besedo slovesa, ko sem zadnjič pogledala za njimi, me še danes

Grad v Naganu, ki sem ga obiskala na enem od mnogih potepanj po Japonski

Avgusta sem na tokijskem letališču pričakala (slovensko) prijateljico Katarino, s katero sva se nekaj dni pozneje odpravili na potepanje po Hokkaidu. Ker je tudi Katarina japonologinja, je bil stik z domačini še toliko bolj pristen. Prestopali sva cel otok in spoznali kup prijaznih in ustrežljivih ljudi. Niti enkrat nisva naleteli na

ob nedeljskih poznih dopoldnevih že 10 let. Prijatelji narodno-zabavne glasbe so v njih lahko prisluhnili in se pogovarjali z najboljšimi slovenskimi izvajalci tovrstne glasbe, že osemkrat pa so se lahko udeležili tudi prireditve »v živo« v dvorani Šolskega centra v Postojni.

RAZGLASITEV REZULTATOV IN ZAKLJUČEK AKCIJE ONA & ON

Konec vsakega leta poslušalce povabimo h glasovanju za njo, njega, politika in podjetnika, ki so si s konkretnimi dejanji pridobili največ simpatij naših poslušalcev. Glasovanje je razdeljeno po enakovrednih področjih, rezultate pa razglasimo na svečani prereditvi januarja meseca.

Daleč najbolj množično obiskana prireditev pa je praznovanje rojstnega dneva radia 94, ki ga letos 19. junija organiziramo že desetič zapovrstjo. Veliko priljubljenih glasbenikov, zanimivi gostje in program prireditve, veličasten ognjemet in še kaj, so garancija za obiskovalce prireditve, ki v naši družbi praznujejo do jutra.

Sabrina Mulec, urednica

Takega nosi nevesta kot vrhnji »plašč« pri poročnem obredu. Vrednost takega kimona je vrtočlava.

navdajo s tesnobo. Vem, da jih nisem zapustila za vedno, vem, da se bom z njimi še srečala, vse to vem ... Samo, vedno je tisti »kaj pa če ne ...« v ozadju. Ostajajo spomini, ki so bogati, polni energije, ki me bodri v trenutkih obupovanja, ostajajo izkušnje, ki so neprecenljive in navsezadnje porajajo se novi cilji, h katerim stremim.

Na brniškem letališču me je pričakala družina, najljubši in najdražji prijatelji. Skočili smo si v objem in v trenutku sem vedela, da sem morala priti domov, če že ne zaradi drugega, pa zaradi vseh teh ljudi, ki jih imam tu tako rada. Za seboj sem pustila svet, v katerega sem bom vrnila, kakor hitro bo mogoče, ljudi pa, ki so ostali tam, srečala, če ne tam, pa kje drugje.

Upam, da mi je uspelo predstaviti vsaj delček tistega, kar sem doživela. Minili so štirje meseci, kar sem doma. Nekako se mi je uspelo uteči v vsakodnevni ritem absolventskega staža, iskanja službe, poskusov, da bi končno pričela s pisanjem diplome. Kaj pa potem?

Na Japonsko seveda ...

Barbara Favento

»DALEČ SE NE HODI ŽENIT ...«

Ob branju članka v Bloškem koraku, kjer je izpoved ge. Antonije Drobnič, sem se precej zamislila, saj so me izrečene besede močno pretresle in me vzpodbudile k razmišljanju. Žal je danes tako, da se v tej potrošniški družbi in v »grabenju« dobrih vse prevečkrat pozablja, oziroma spregleda sočloveka, predvsem takrat, ko le-ta obnemore in tako več ne zmore

skrbeti zase, še manj pa je koristen družbi. In takrat je verjetno edina rešitev dom za ostarele. Redki starostniki so, ki se s to rešitvijo sprijaznijo; večina le-teh pa nikakor ne more dojeti, da postaneš odveč, da naenkrat postaneš nekoristen. Fizično je na tak način najenostavneje za človeka poskrbljeno. Težje pa je poskrbeti za duhovno plat oskrbovancev. Pozablja pa se, da ti ljudje ne potrebujejo samo oskrbe telesa, temveč in predvsem tudi oskrbo duhovnosti; žive tudi od spom-

inov, od toplih besed, ki so jih včasih oni namenjali drugim, zlasti svojim bližnjim, sedaj pa, ko sami potrebujejo »toplino«, te ni! Upajmo, da bo ga. Antonija Drobnič prejela tudi naslednjo številko Bloškega koraka, iz katerega bo lahko razbrala, da povsem razumemo njeno notranjo bol in bol Bločanov, ki preživljajo pozna leta svojega življenja po domovih, iztrgani iz domačega kraja širom Slovenije. Populacija po Sloveniji in tudi na Bloški planoti se hitro stara. Sociala je

vedno šibkejša in vse prevečkrat pozabljamo, da smo vsi na isti poti. Želela bi si v svojem imenu, da bi se vendarle našla kakšna možnost, da bi pridobili dom za starejše Bločane na naši prelepi Bloški planoti, ge. Drobničevi pa želim, da prejme mnogo lepih, toplih pozdravov od sokrajanke iz rodne kraja.

Bronislava Žurga – Bloška,
Studenec

Spoštovani gospod Korenjak!

Res, nepopisno veselje me je objelo, ko sem prejela »Bloški korak«. Čeprav nisem nikjer zasledila, kdo bi mi ga poslal, slutim, da ste to Vi. Hvala Vam! In s to zahvalo tudi prošnja, če mi ga lahko pošiljate tudi v prihodnje.

Zdi se mi, da me veže neka obljuba; nek dolg ... Odlaganje se rado maščuje. Toda obljubim, da bom zdaj vzela nalogo zares. V teh dneh hitim z osebno pošto, ker ena od sester prihaja na dopust. Potem pa se resno lotim dela. In še kakšno fotografijo moram narediti. Če pa imate kakšno

željo, oziroma vprašanja, mi jih napišite.

Vas in Vašo družinico iskreno pozdravljam. Poseben pozdrav seveda Mariji!

Sestra Vesna Hiti,
Mukungu/Ruanda

ODGOVOR UREDNIŠTVA

Zahvala, da je Bloški korak začel tudi v Afriko, gre predvsem Vinku Škrabcu, ki je poskrbel za vaš naslov. Pišite nam in z veseljem bomo objavili vaš prispevek o delu in življenju v Ruandi.

SV. MIKLAVŽ – PRI ULAKI

Enkrat na leto, v začetku decembra, nas vse obišče stari, dobri, radodarni ter skrivnostni dobrotnik sv. Miklavž.

Konec avgusta pa na žegnanijsko nedeljo farani sv. Trojice in tudi ostali občani naše občine prav radi obiščemo in se udeležimo maše na

podružnični in kar nekako romarski cerkvi sv. Miklavža na Ulaki.

Prihod do cerkvice pa vsako leto ob tem času – in tudi preko leta – pospremi tudi rahlo negodovanje, kajti do nje pridemo ali se pripeljemo po več kot slabem kolovozu, polnem kamenja, lukenj ali blata.

Ta slabi kolovoz pa je sedaj v

glavnem popravljen, nasut z gramozom in se zato prebivalci najbližjih vasi Ulaka, Sleme, Hribarjevo in Rožanče odgovornim na občini Bloke za razumevanje in pomoč pri naših prošnjah za vsaj delno rešitev tega problema na tem mestu prav lepo zahvalimo.

Istočasno pa povabimo vse občane

dobre volje, da tudi letos na zadnjo nedeljo v avgustu pridejo na »žeganje« k sv. Miklavžu. Prišli ali pripeljali se boste po lepem kolovozu in – tako kot ponavadi – tudi letos dobra kapljica in slaščice ne bodo izostale.

J. Škrli, Sleme

BLOKE IN NJIHOV SIMBOL

Pošiljam Vam mnenje TD o predlogu grba za občino Bloke.

O grbu občine Bloke je bilo že veliko povedanega in zapisanega. Upam, da tole razmišljanje ne bo povzročilo slabe volje pri snovalcih podob našega občinskega grba. To ni namen prispevka.

Kot rojen Bločan in kot občan Blok želim, da Bloke vsi vidijo tako kot jaz – v polnem sijaju čudovite pokrajine in njenih ljudi, kot deželo čistega zraka in govorice, klene kot zrno v sejnalnici (Čampa), deželo neomadeževanih studencev, zelenih gozdov in sijočega snega, iskrečega se ivja na vejah in pomladnih rož, ki jih ne najdete nikoder več. Lepo bi bilo, da vso to lepoto zajame tudi podoba grba.

Grb, prvotno obrambno orožje, kasneje tudi razpoznavno znamenje vojščakov, vitezov, plemenitnikov vseh vrst, je sporočilo razpoznavnosti obdržalo do danes. Razpoznavnost je prva naloga grba. Z enim pogledom je treba prepoznati, koga predstavlja. Človeka, deželo, državo – občino. Do tod se strinjam z g. Valtom Jurečičem,

strokovnjakom za grboslovje, ki je priskočil na pomoč občini Bloke in oblikoval nekaj primerov oblik grbov in podob na njem, ki naj bi Bloke in prebivalce Blok predstavljal. Objavljeni so bili v zadnji številki Bloškega koraka. Oblika grba kot štita vojščaka ni sporna. Taka oblika je bila sprejeta tudi za grbe na avtomobilskih registrskih tablicah. Tak naj bo tudi naš štít, naš grb. Čisto nekaj drugega pa je podoba na njem in barve. V zadnji številki objavljenih osnutkov podob Bločanov in bloške pokrajine nisem štel za resno delo. Moje razočaranje je bilo toliko večje, ker sem prej videl nekaj osnutkov grbov Blok, ki jih je narisal Mišo Strman in drugi.

Pojdimo po vrsti. Barve na Blokah so zelena in bela. V grbu sta lahko v obrobi, barvi ploskev in podobi sredi grba. Sprejemljivi sta še črna in sijoča zlata. Obe barvi najdemo na Blokah. Zlata žetev in zlata jesen ter zimska otožnost nas spremljajo leto za leto. Običajno v grbu ne najdemo več kot tri barve, zato bi jih kazalo izbrati med omenjenimi barvami.

Podoba na štitu. Na Blokah imamo dva junaka, ki ju pozna cela Slovenija in še

kdo čez mejo. Bloški smučar in Krpan sta to. To sta podobi Bločanov, njihove trdnosti, klenosti, vzdržljivosti in samovoljnosti, pomešani s čudno trmoglavostjo in ponosom, ki jih ne najdete zlepa kod drugod. Ti dve podobi naj krasita grb in predstavljata nas Bločane na daleč. Ker so Krpana že posvojili v občini Pivka in ga dali v občinski grb (brez zavisti prosim, Krpan je kljub temu naš, bloški!) nam ostane še podoba smučarja. Podoba junaka – bloškega smučarja na predloženih skicah grba me je prizadela. Fantič, ki tam smuča, je bolj podoben ljubljanskemu fakinu iz Krakovskega predmestja v Ljubljani kot pa Bločanu. Majhen klobuček, shujšana postava, sumljiva drža, nepoznani okraski na obleki, oprostite, to ni podoba Bločana.

Če že ni boljše podobe, vzemimo tisto z zastave Novolita ali pa podobo z znaka Turističnega društva Bloke. Sam se ogrevam za slednjo. Ona, z zastave Novolita, je že v grbu Smučarske zveze Slovenije. Bodimo originalni. No, Bločani niso samo dričali po strminah, ampak so predvsem mnogo več hodili, zato je znak TD Bloke v tem primeru boljši, saj kaže Bločana

na pohodu po pokrajini, po njegovih Blokah. Dobro je viden takoj. Tudi razpoznaven je. Vsakdo v Sloveniji ga bo takoj, na daleč, prepoznal, kar je osnovni namen grba.

In barve. Predlagam takole:

- Temeljna ploskev grba je bela; barva je jasna in dobro vidna in razpoznavna.
- Smučar je v temno zeleni barvi (kot kakšna kamažola, površnik); celotna podoba je lahko take barve, saj se v metežu temno zelena barva površnika, hlač in klobuka zlije s črno na škornjih, zato škornjev ne bi bilo potrebno risati v drugi barvi. Taka je tudi podoba Blok poleti.
- Obroba grba naj bo zlata, kot je zlata zibelka smučanja v Sloveniji, njeni ljudje in njihovo delo.

Ne vzemite mojega pisanja za hudo. Rad bi le razburkal vsa razmišljanja o grbu občine Bloke z željo, da uredništvu sporočimo svoje mnenje. Pri nas, na Blokah, naj velja glas Bločanov, mar ne? Vsaj tod naj bo tako.

Lepo pozdravljeni

Dušan Kaplan, Ljubljana

BLOKE IN NJIHOV SIMBOL

V aprilski številki Bloškega koraka so bili objavljeni trije predlogi za grb občine Bloke z razmišljanjem njihovega avtorja, g. Valta Jurečiča, in poziv bralcem, naj se oglasijo s svojimi idejami ali predlogi. Ker sem pred časom pristal, da bom sodeloval v komisiji za določitev grba, naj mi bo dovoljeno izraziti nekaj svojih misli tudi po tej poti.

Gospod Jurečič iz podjetja Heraldike je svoje delo pripeljal do faze, ko bi se morali odločiti in reči, to bo poslednji bloški grb. A nikakor nas tisto, kar prizadevni gospod Jurečič prinaša na seje, ne navduši. Enkrat nam ni všeč drža, drugič obleka, pa barva, njegova risarska (ne)spretnost ... Vedno znova nam pojasnjuje, kaj heraldika dovoljuje, kaj pa je kršitev pravil.

Bločani, s katerimi sem se o grbih pogovarjal, so hitro povedali, da so bili pravi bloški smučarji čisto drugačni. Nekateri so dodali, da so predstavljene podobe preveč oglate, preveč z ravnalom in šestilom nas-

likane, premalo umetniške. Toda ko povprašam, kakšen je bil pravi bloški smučar, pa priznajo, da ne vedo natančno.

Podobe tistih smučarjev, ki v zadnjih zimah tekajo po z ratrakom steptanih progah, seveda ne pridejo v poštev. Tudi tisti izpred 30 let ne, so še vedno preveč moderni. Je bil pravi bloški smučar tak, kot se vanj kdaj pa kdaj kdo našemi (naj oprostijo temu izrazu prizadevni starosvetni smučarji) za potrebe turizma? Pravzaprav ima g. Jurečič prav: ».../ vsi navidezno dobro vedo, kakšen bloški smučar je, ga /pa/ nikjer nihče ne zna opisati in predstaviti tako, da bi bilo moč njegovo (namišljeno) podobo dokončno in dobro definirati.«

Vsekakor Bločani enotne noše niso poznali, oblekli so tisto, kar so pač imeli in jih je lahko zaščitilo pred mrazom in burjo, eni so bili premožnejši, drugi revnejši; enkrat so se zavili bolj, drugič manj, saj je mogoče včasih tudi sijalo sonce, ko so se s smučmi odpravili na pot. V isti številki Bloškega koraka, le eno

stran naprej, je fotografija iz leta 1928. Ali ni tam dokumentiran če že ne bloški smučar, pa vsaj smučar z Blok? In na tretjem (gledano od leve) predlogu grba na strani 5 je prav tak! Pa moji sogovorniki spet zmajujejo z glavo.

Vsi ugovori se končajo s podobo, ki jo je ustvaril slikar Mišo Strman. Njegove upodobitve so »prave« - zakaj ne gredo na grb? Ne vem, naj se zmenita oba ustvarjalca. Toda ali nam »Mišotov smučar« ni mogoče tako všeč zato, ker je dovolj »prazen«, da lahko vsak vidi v njem tisto, kar si želi, smučar na predlogih Heraldike pa je preveč poln detajlov? Bi bilo mogoče kak detajl zabrisati, zanemariti - zavihke, žepe, gumb? Poznavalcem ni všeč dolžina smuči (prim. spet že omenjeno sliko na str. 7 aprilske številke Bloškega koraka). Pa rdeča barva smuči - ampak tu bo verjetno spet hotelo kako heraldično pravilo svoj prav.

Grb ima simbolno vrednost. Vsakdo naj bi v liku prepoznal smučarja, toda ne sodobnega, ki smuča na

Krvavcu ali v Kranjski Gori, temveč smučarja iz preteklih dob. Če bo zraven nekje možno prebrati še ime Bloke, bo verjetno vsak Slovenec le prišel do sklepa, da so Bločani v svoj grb narisali bloškega smučarja. Če pogledamo kak drug grb, je prav malo takih, kjer lahko le iz lika v grbu ugotovimo, za kateri kraj, občino ali državo gre. Pogosto moramo poznati legendo, kak zgodovinski dogodek in prebrati še razlago, da prepoznamo v tistem shematično narisanim ptiču npr. krokarja, da ugotovimo, da je tista zver panter in ne lev (ali celo mogoče na cesti med Martinjakom in Marofom na cesti sploščena povožena krastača ...).

Če bi se osebno moral odločiti za enega od treh predlogov, objavljenih v aprilski številki Bloškega koraka, potem bi bil za tretji predlog od leve, predlagal bi zabris kakega detajla na suknjiču in skrajšanje smuči. Vprašanje, ali je to »pravi bloški smučar«, pa bi pustil ob strani.

France Ivančič, Ravne

IDEJA ZA PRAZNIK OBČINE BLOKE

Na razpis občinske komisije za določitev občinskega praznika občine Bloke do sedaj še ni bilo podane nobene ideje ali celo predloga, kakor je navedeno v zadnji številki glasila Bloški korak. Iz tega se da sklepati, da res ni tako enostavno izbrati in utemeljiti dogodka na Bloški planoti, ki bi ga razgla-

sili za občinski praznik. Čeprav že precej dolgo ne živim več v rojstnem kraju na Blokah, sem v duhu še vedno zvest svojemu domačemu kraju. Prav zaradi te domoljubnosti in zadovoljstva, da se Bloška planota na vseh področjih življenja tako uspešno razvija, tudi jaz nostalgичno »brskam« po spominu, kaj bi bilo do sedaj najbolj pomembno na Blokah, ker bi povsem upravičilo tako pomembno odločitev. Pri tem mojem skromnem in laičnem razmišljanju mi je prišlo na

misel, da bi bilo mogoče proglasiti za občinski praznik: rojstni dan pokojnega prof. dr. Božidarja Lavriča, rojenega v Novi vasi, kjer ima na rojstni hiši spominsko ploščo, v avli Kliničnega centra v Ljubljani pa doprtni kip.

Dr. Božidar Lavrič je, kot je znano, ustanovitelj moderne kirurgije v Sloveniji in najbolj priznan specialist na področju moderne kirurgije. To tudi dokazujeta navedeni spominski obeležji.

Tudi v nekaterih drugih krajih imajo svoje praznike, spominske dneve ali imenovane razne ustanove in institucije po pomembnih osebnostih. Jaz želim in sem trdno prepričan, da bo tozadevna komisija izbrala in določila najbolj ustrezen in pomemben dogodek za ustanovitev občinskega praznika občine Bloike, katerega bodo vsi občani Bloške planote spoštljivo praznovali.

Marko Rot, Kranj

Vreme

Pomlad na Blokah – letos nič kaj pomladna

Letošnji trije pomladni meseci so bili pravo nasprotje lanskim. Bili so precej hladni in mokri pa tudi sneženi.

V marcu je sneg ležal kar 29 dni. Prve dni marca je bilo tudi zelo hladno (6. marca -19 °C). Tudi snežilo je večkrat. Povprečna mesečna temperatura je bila samo 1 °C (lani 3, 5 °C). Lani je bilo le

12 mm padavin, letos desetkrat več (128 mm).

April je bil letos zelo namočen (190 mm), saj je bilo 18 deževnih dni, pred veliko nočjo je zapadel celo sneg (15 cm). V začetku aprila je bila tudi slana (-7 °C). Po 20. aprilu se je za nekaj dni ogrelo do 20 °C, nato se je zopet ohladilo in deževalo je. Tako smo 30. aprila namočeni

(tako ali drugače) stopili v EU.

Še bolj se od lanskega maja razlikuje letošnji. Letos je bil občutno hladnejši. Lani smo večkrat izmerili temperature nad 25 °C, letos pa se je šele proti koncu meseca nekoliko ogrelo, noči pa so bile prav v tem času hladne in je bila kar nekajkrat slana. Tudi padavin je bilo letos v tem mesecu petkrat več kot lani.

Letos je prestopno leto in tudi »kebrovo leto«. (Majski hrošč – »keber« – se pojavlja vsake štiri leta.) Stari ljudje so rekli, da je »kebrovo leto« hladno in mokro. Bomo videli, če bo to veljalo tudi v drugi polovici leta.

France Škrabec

Obnova

Te dni so se pričela dela na obnovitvi ostrešja in kritine pri cerkvi Sv. Mihaela. Farna skupnost vabi vse, ki želijo, da priložijo svoj prispevek. Denar nakažite na TR 24200-9004655332 odprt pri Raiffeisen – Krekovi banki.

Ob rimskih zaporah

Društvo Claustra Alpinum Iliarum je 15. maja organiziralo pohod ob rimskih zaporah. Letošnja etapa je potekala od Lužarjev do Gore. Pohod sta odlično vodila Manfred Deterling in Edi Zgonc iz Vel. Lašč.

Bloško trženje

TRGOVANJE S »TRSTINI«

Pred 1. svetovno vojno se je kar dosti prodajalo v Trst. Bloški voli so šli v tržaške mesnice, deske in trami v ladjedelnice, nekatere podjetne Bločanke pa so po Blokah odkupovale jajca, puter, kokoši in še kaj. To so prodajale na tržaskih tržnicah in nekaj zaslužile.

Neka Bločanka je šla prvič v Trst, italijansko ni znala skoraj nič. Imela pa je naprodaj nekaj lepih domačih petelinčkov in jarčk.

In se je pri njej ustavil »Trstin«, kot so včasih rekli Tržačanom, ter vprašal: »Quanto costa questa gallina?« (Koliko stane ta kokoš?)

Bločanka je rekla: »Šestnajst!«

»Trstin«, ki Bločanke tudi ni razumel, je odvrnil: »No, no! Venti.« (Ne, ne! Dvajset.)

»Nak, šestnajst!« je bila Bločanka odločna.

»No, e troppo! Venti!« (Ne, je preveč! Dvajset!)

Bločanka pa nazaj: »Nejs*m trapa! Vintej kol'ker češ, spod šestnajst jo ne dam!«

Ne vem, v kakšni valuti sta kupčijo sklenila, ampak sporazumela sta se. Bločanka je popustila in je bila s kupnino zadovoljna, ker je dobila več, kot je zahtevala za jarčko.

TRGOVANJE Z ITALIJANI

Po 1. svetovni vojni je meja po Javornikih te stare tržne poti pretrgala. Zato je zacvetela posebna trgovina – »šverc« ali »kontraband« – in to v obe smeri. Največ se je zaslužilo s preprodajo konj, ki se jih je poceni kupilo na Hrvaškem in preko meje drago prodalo Italijanom.

S tem se je včasih skupaj z Jezerci, Ložani in Unčani pečal tudi Bločan, Županov Ludve. Pa je nekoč kmalu po 2. svetovni vojni v novovaški gostilni zvedel, da je Lovranu z Radleka konj poginil.

»No, ja! Saj je bil mojih let, kaj ne bo poginil,« je na to rekel Ludve.

Velike slike in malarije

Ženska pri štedilniku je prislunila besedam možakarjev, ki sta se pogovarjala o traktorjih. Ni se dosti razumela na mehanizacijo. Toliko pa je le sklepala, da če je dražji in večji, boljši je.

Ravno tedaj pa se je ubadala z mislijo, kaj naj kupi vnukinji, ki pojde k prvemu obhajilu.

Kot naročen se je čez nekaj časa ustavil pred hišo kombi. Odprl je vrata in v avtu je zagledala veliko slik. Bile so velike, nekaj pa je bilo tudi majhnih. Čim večji je in bolj močan, dražji je in boljši, se je spomnila pogovora o traktorju. Izbrala je največjo sliko z znanim motivom plot, sneg in v ozadju vasica s cerkvijo. Prodajalec ni pustil, da bi

se pogajala o ceni, saj je bila slika največja izmed vseh.

Kazala je sliko prijateljicam in sosedam. Vse so jo hvalile, le ena je molčala. Aha, je ugotovila ženska, zavist, zavist, ta grda vrlina Slovencev.

Vrnila ji je pa le. Ko je bila nekoč pri njih, je vprašala: »Kaj pa pravzaprav predstavlja tista malarija?« Pokazala je na miniaturni portret Muzičarja Andreja, delo poeta Notranjske Lojzeta Perka. »Pa toliko je lepih slik v koledarjih in uokvirjanje ni drago.«

Znani slovenski slikar, naš rojak Lojze Perko roj. 1909 – 1980, se je nekoč v poznih urah dobrovoljen vrnil v mežnarijo v Dolenji vasi pri Cerknici, kjer je imel svoj atelje. Zahotelo se mu je, da bi za njegovo židano voljo zvedelo čim več ljudi in je zvonil. Po hišah so se prižigale luči, nekaj ljudi je priteklo v pižamah.

Naslednji dan pa pride k njemu s kolesom mož postave.

»Gospod Perko, zapisnik bova naredila od sinoči.«

»Le počasi,« de Perko, »nekaj me črviči,« in prinese na mizo steklenico pelinkovica. Tako sta se oba zdravila do poznega popoldneva.

Previdno se je mož postave odpravil, da gre.

Pa ga ustavi slikar: »Sedaj pa zapisnik!«

Malomarno zamahne oni z roko rekoč: »Vi kar zvonite, gospod Perko, bom pa še prišel.«

Marica Marolt

»Ampak, da je kar doli pal, je pa zato, ker ne znate goniti. Ko smo mi gnali pred to vojno konje čez mejo in so nas žandarji in financarji lovili, smo po več parov konj skupaj zvezali in tako gonili, da smo jim ušli.

Ko je eden od konj v tem navezu na Babni Polici crknil, je šele na ono stran meje Italijanu doli pal.«

BLOŠKI KORAK »RAJŽA« KAR NAPREJ

Bloški korak hodi skoraj po vsem svetu. Že dolgo hodi v Severno in Južno Ameriko, v Azijo in Avstralijo. Samo v Afriko še ni šel. Sedaj pa koraka tudi v Afriko, v Ruando. Tudi tam so ljudje iz bloških korenin.

Pa je bloški fantiček vprašal očeta, kje je Afrika.

Oče je malo pomislil in odvrnil: »Po moje ne more biti daleč. Zadnjič sem v Ljubljani srečal kar nekaj zamorcev.«

Ob prvem kresovanju v EU vam želim (če vas je kaj v hlačah) močne »domače hlače« in evropske plače.

Obloški Tonček

PRIPIS UREDNIŠTVA

Naslednja številka Bloškega koraka bo izšla konec septembra. Prispevke oddajte do 10. 9. 2004

Bloški korak — glasilo občine Bloke

Glavni in odgovorni urednik: Stane Korenjak | Uredniški odbor: France Škrabec, Milena Mišič, Rado Ponikvar, Tone Urbas | Lektoriranje: Marija Korenjak | Oblikovanje, računalniška grafika in prelom: BOL | Izdelava filmov in tisk: Littera Picta Ljubljana | Izdaja: Občina Bloke | Naklada: 1000 izvodov | Glasilo je brezplačno za vsa gospodinjstva v občini; za naročnike v domovini je predlagan prostovoljni letni prispevek 2000 SIT oziroma \$ 16 za naročnike v tujini. | Naslov uredništva: Občina Bloke, Bloški korak, Nova vas 4a, 1385 Nova vas; bloški.korak@bloke.si

Kapljica za zdravje

Bolezni srca in ožilja

BOLEZNI SRCA IN OŽILJA SPADAJO DANES MED NAJPOGOSTEJŠE BOLEZNI V VSEH INDUSTRIALIZIRANIH DEŽELAH ZAHODNEGA SVETA. RAZŠIRJENOST BOLEZNI BI LAHKO ZELO ZMANJŠALI, SAJ O NJEJ ZADOSTI VEMO, POZNA MO DEJAVNIKE TVEGANJA IN VEMO, KAKO NANJE VPLIVATI. MED NAJPOGOSTEJŠIMI VZROKI SMRTI IN INVALIDNOSTI MED BOLEZNIMI SRCA IN OŽILJA STA MOŽGANSKA KAP IN KORONARNA SRČNA BOLEZEN. ZA OBE BOLEZNI PA VELJAJO ISTI DEJAVNIKI TVEGANJA.

MOŽGANSKA KAP

Morda je med vsemi strahovi, bolj kot smrt, najbolj vznemirljiv ta, da bomo nekoč komu v breme. Strah, da se bomo morali odpovedati svojim osebnim interesom, nagnjenjem in samospoštovanju. Možgani so majhen, vendar pomemben organ. Tu se porajajo vse misli in vsa čustva, ohranja spomin, zbirajo vsi vtisi iz telesa in okolice, od tod prihajajo vsa povelja, po katerih se ravna naš razum in telo. Človek je živo bitje, zato lahko stoji, hodi in teče, izdeluje različne predmete, slika umetnine, piše poezijo, dosega vrhunske športne rezultate, doživlja in čuti ljubezen, veselje, žalost..... Vse to pa samo do tedaj, ko ima zdrave možgane. Le kratkotrajna prekinitev dotoka krvi v možgane ima tako hude posledice, kot je možganska kap ali opoved celotnih možganov.

KORONARNA SRČNA BOLEZEN

Najpomembnejši alarmni znak za bolno srce je bolečina v prsih, ki jo imenujemo angina pectoris. Ponavadi traja le nekaj minut, včasih pa vztraja tudi dlje. Pojavi se predvsem pri telesnih obremenitvah, lahko pa tudi, kadar smo zelo vznemirjeni, po obilnem obroku ali zaradi mraza. Bolnik lahko doživlja bolečino kot pekočo bolečino za prsnico, ki jo spremljata tiščanje v prsnem košu in težko dihanje, drugi čutijo pritisk v okolici srca, tretji zelo močno zbadajočo bolečino, ki se lahko širi v levo ramo, vrat, spodnjo čeljust ali navzdol v žličko. Vsak napad angine pectoris pa predstavlja nevarnost za srčni infarkt.

DEJAVNIKI TVEGANJA

Stanja, ki povečujejo ogroženost za bolezni srca in ožilja, so visok krvni tlak, sladkorna bolezen, visok ho-

lesterol, debelost, kajenje, telesna neaktivnost in stres ter pojavljanje te bolezni v družini. Zato je zelo pomembno, da te dejavnike poznamo in jih skušamo s primernimi ukrepi obvladati.

Pomembno je, da pravočasno in redno zdravimo visok krvni tlak in sladkorno bolezen. Holesterol lahko znižamo z zdravo uravnoteženo prehrano, ki vsebuje malo holesterola in nasičenih maščob. Pomembna je pravilna izbira zdravih živil. Polnozrnati kruh in žitni izdelki, sadje in zelenjava so dobri viri vlaknin. Pusto meso, piščanci, ribe ter nemastni in malo mastni mlečni izdelki pa so dobri viri beljakovin in drugih hranil, hkrati pa vsebujejo malo maščob.

Pri kadilcih je tveganje za bolezni srca in ožilja dvakrat večje kot pri nekadilcih, tveganje za nenadno srčno smrt pa celo trikrat večje.

Pomemben je tudi dedni dejavnik. Če so imeli starši, bratje ali sestre koronarno srčno bolezen pred 55. letom starosti, je tudi pri vas tveganje dva do petkrat večje. Žal na ta dejavnik ne moremo vplivati. Vplivamo pa lahko na telesno težo, ki je tudi močno ogrožujoč dejavnik tveganja za bolezni srca in ožilja. Zato je še toliko bolj pomembna redna telesna aktivnost. Aerobna dejavnost kot so hoja, plavanje ali kolesarjenje pomagajo srcu zagotavljati kondicijo in izboljšujejo krvni obtok. Začnemo počasi in obremenitev stopnjujemo polagoma.

Naj na koncu omenim še stres, saj so nekateri ljudje v današnjem hitrem tempu in načinu življenja še posebej izpostavljeni stresu. Običajno so agresivni in nepotrpežljivi, reagirajo hitro in osorno. S svojo izrazito tekmovalnostjo in kronično potlačeno jezo pa ne ogrožajo le okolice, temveč predvsem sebe.

Olga Doles

V sozvočju z naravo

Pripravki iz koprive za krepitev rastlin

KOPRIVO UPORABLJAMO V BOJU PROTI ŠKODLJIVCEM IN ZA POSPEŠEVANJE RASTI. IZ NJE NAREDIMO NASLEDNJA PRIPRAVKA.

IZVLEČEK ZA ZALIVANJE (pripravljen v 24 urah)

Narežemo 1 kg svežih kopriv (ves nadzemjski del rastline), ki so lahko že v cvetu, ne smejo pa še semeneti. Damo jih v posodo iz lesa, glazirane keramike ali emajlirane pločvine in jih prelijemo z 10 litri mrzle ali kot roka tople vode. Namakamo 24 ur in nato dobro odcedimo.

Izveček uspešno preprečuje napade ličink in gosenic, če ga v nekaj urah trikrat dobro razpršimo po napadenih rastlinah.

Ih poskropimo rastline s koprivovo gnojevko zgodaj zjutraj ali proti večeru, potem pa jih zalijemo. Če to ponovimo tri večere zapored, bodo – kot so pokazali poizkusi na vrtnicah, jagodičevju in sadnem drevju – izginile ne le uši, temveč pogosto tudi glivice.

Za zalivanje manjših površin na vrtu vzamemo 1/4 litra koprivove gnojevke in dodamo 10 litrov vode. S tem zalivamo npr. paradižnik, kumare, špinačo ali zelje. V času vegetacije lahko to trikrat ponovimo.

Za pripravo škropiva pa 1/2 litra

(Foto Capisan d.o.o.)

Tako preprosta rastlina—pa taka silna moč!

KOPRIVOVA GNOJEVKA ZA POSPEŠEVANJE RASTI

En kg svežih kopriv – pripravljenih v posodi kot je opisano zgoraj – prelijemo z 10 litri hladne ali kot roka tople vode. Pustimo, da stoji, dokler listi ne razpadejo. Čas razpadanja je odvisen od zunanjih temperatur. Gnojevka se morda naredi že čez teden, morda šele čez mesec dni.

Gnojevka iz kopriv močno spodbuja rast rastlin. Uporabiti pa smemo le razredčeno:

- če jo škropimo po zemlji, jo razredčimo tako, da na 1 liter gnojevke dodamo 9 litrov vode,
- za zalivanje razredčimo gnojevko tako, da na 1 liter gnojevke dodamo 40 litrov vode.

Kadar zaradi vdora hladnega vremena rastlinski sokovi zastanejo, se pogosto pojavijo uši. V teh primer-

koprivove gnojevke razredčimo z 10 litri vode in to 15 minut mešamo. Tako pripravljeno škropivo čimbolj drobno razpršimo. Zelo prija krompirju, pa tudi jagode, ki jih škropimo šele po obiranju, so za tako škropljenje zelo hvaležne.

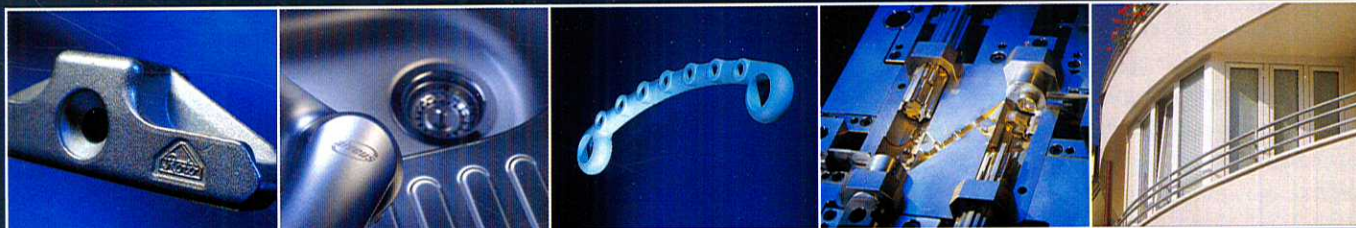
Vedeti moramo: Pri uporabi zgoraj opisanih receptov bodimo pozorni na to, da določenih postopkov – vseeno katerih – ne ponavljamo več kot trikrat. Pri večkratni uporabi koprive lahko namreč pride do zmanjšanja kaljivosti ali slabših skladiščnih sposobnosti rastlin, ki smo jih poskopili. To se zgodi tudi, če iz kopriv pripravljeno gnojevko uporabimo v močnejši koncentraciji, kot je to priporočeno v receptih.

Tako preprosta rastlina—pa taka silna moč!

Majda Žnidaršič

(Povzeto po knjigi Maria Thun: *Praktično vrtnarjenje*)

Z ZNANJEM, IZKUŠNJAMI IN SODOBNIMI TEHNOLOGIJAMI USMIRJENI V SVET

Kovinoplastika Lož d.d. je mednarodno podjetje z dolgoletno tradicijo, usmerjeno v zadovoljevanje potreb uporabnikov po kakovostnih in funkcionalnih izdelkih. Organizirani smo kot enovita delniška družba s petimi profitnimi centri in s številnimi hčerinskimi podjetji doma in v tujini. Naše izdelke in storitve tržimo z blagovnimi znamkami, ki jih upravljamo sami in s pomočjo naših partnerjev. Poslovanje skladno s pridobljenimi mednarodnimi certifikati, znanje in sodobne tehnologije nam omogočajo, da uspešno posluujemo na vseh jedrnih programih. Na vseh strateških področjih razvijamo poslovno odličnost in vlagamo v razvoj.

50 let · years

KOVINOPLASTIKA LOŽ

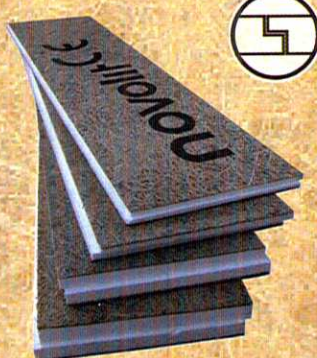
Lož, Cesta 19. oktobra 57, Tel.: 01 70 95 100, Fax: 01 70 58 466, Industrijska prodajalna, Tel.: 01 70 95 407
e-mail: info@kovinoplastika.si, <http://www.kovinoplastika.si>

GRADBENO TEHNIČNA TRGOVINA

VSE ZA GRADNJO od temeljev do strehe
V Novi vasi na Blokah,
tel.: 01/705 03 57, 705 03 00

KOMBIPOR PLOŠČE

- toplotna izolacija (fasadnih zidov, podstrešij, delavnic, garaž itd.)
- toplotna izolacija (stropov, stebrov)
- sistemi gradnje (oplaščenje beton in izgubljeni opaž)

Kosilnica BCS 404 rot.
40 4BCS **552.000,00 SIT**

Obračalnik tračni Favorit 220
207.420,00 SIT

Kultivator prek. Marko
55 TEC 35 **81.960,00 SIT**

Zmrzovalna skrinja
370 ZS LTH **74.400,00 SIT**

Mot. žaga 2165 4,6KS, 45 cm
6 kg Jonsered **132.480,00 SIT -3%**

Mot. žaga 2152 CS 2,4 KW, 45 cm
5 kg Jonsered **117.120,00 SIT -3%**

Pralni stroj 6 kg AXD 120 IT
Ariston **126.000,00 SIT -5%**

Agregat bencinski ES 3000 SHHPI
2,4 KVA, Honda 11l **151.680,00 SIT -5%**

Cene vključujejo DDV.

novolit

podjetje za proizvodnjo izolacijskih izdelkov d.d.

Nova vas 56
Si- 1385 Nova vas na Blokah
Tel.: 01 7050-300
Fax: 01 7050-330
E-mail: novolit@novolit.si
Web: <http://www.novolit.si>

FASADE

NA KOMBI PLOŠČI:

NA STIROPORU:

POKLIČITE, SVETOVALI VAM BOMO

☎ 041 993 591

